ПАГОНЯ

РЭГІЯНАЛЬНЫ АГЛЯД: ГОРАДНЯ — ВІЛЬНЯ — БЕЛАСТОК

ЗАСНАВАНА Ў 1920 г.

№ 2 (58) 14-20 студзеня 1994 г. Кошт 100 рублёў

Сьвяточная вечарына

7 студзеня ў будынку школы № 22 Горадні была наладжана сьвяточная вечарына, прысьвечаная Нараджэньню Хрыстову. У ёй прынялі ўдзел прадстаўнікі гарадзкіх суполак БНФ, БСДГ, ТБМ, аб 'яднаньня імя К. Каліноўскага, клюба «Паходня» і проста нацыянальна сьвядомыя беларусы і члены іх сем 'яў. Пры сьвечках і пад звон келіхаў яны адзначылі Нараджэньне Выратавальніка.

У пачатку вечарыны была прачытана «Малітва за Беларусь». З сьвяточнымі віншаваньнямі да прысутных зьвярнуліся дацэнт ГДМІ А. Астроўскі, народны дэпутат РБ М. Маркевіч, старшыня гарадзкой Рады БНФ К. Жынь і іншыя. Потым хор «Паходня» выканаў рэлігійныя і калядныя песьні. Дзецям было прапанавана разгадаць назвы страў, прыведзеныя ў главе «Куцьця» паэмы Я. Коласа «Новая зямля», і яны пасьпяхова справіліся з гэтым. Жадаючыя прачыталі любімыя вершы. Увазе прысутных было прапанавана тэатралізаванае прадстаўленьне сьвяткаваньня Калядаў. Калядоўшчыкі сьпявалі народныя песьні, прыпеўкі; танцавалі, жартавалі.

А. ДУК.

Фатаграфаваў **А. УЛАДАСЕВІЧ.**

Каляды ў Капцёўцы

Мала хто памятае, калі апошні раз у Капцёўцы адбывалася калядаваньне. Адно, што нагадвала калядныя традыцыі,— гэта жарты моладзі.

У гэтым годзе вяскоўцы вырашылі невялічкім гуртом паспрабаваць аднавіць мінуўшчыну — прайсьці па хатах з каляднай песьняй, якую ім знайшла вясковая настаўніца гісторыі.

У першую чаргу ўсе калядоўшчыкі абышлі свае хаты, павіншавалі бацькоў і родных, а потым Каляднае сьвята пракацілася па ўсёй вёсцы. Некаторыя гаспадары, няведаючы, што адбываецца калядаваньне, выбягалі з хатаў бараніць сваю маёмасць, але калі чулі сьвятую песьню і вызначалі, што прыйшлі калядуючыя — сардэчна запрашалі ў хату і былі вельмі ўдзячныя і задаволеныя віншаваньнямі.

Калядоўшчыкам выносілі вяндліну, кілбасы, сала, пірагі. Адроджаную мясцовымі сябрамі БНФ Каляду вырашылі праводзіць штогод.

М. БАЎСЮК.

Рубель зьніжае абароты

Значна зьменшылася колькасьць жадаючых на Гарадзенскім рэчавым торжышчы набыць расейскія рублі, што пацягнула за сабой паніжэньне курсу рубля ў адносінах да разьліковых білетаў Нацыянальнага банку Беларусі.

Так, у нядзелю 9 студзеня за рубель давалася ўсяго 2 «зайчыкі».

Дарэчы, тое самае назіраецца і ў мяняльных пунктах банка «Комплекс», дзе рубель у адносінах да іншых валютаў таксама здае свае пазіцыі.

Ня ўтрымаўся на сваім узроўні і даляр. Зараз пры продажы з рук ён каштуе ўсяго 4000-4200 беларускіх рублёў.

Г. У.

Даляр падае, цэны растуць

У перадНавагоднія дні здарылася неверагоднае. Курс амэрыканскага даляра, які на працягу двух месяцаў вырас больш чым удвая, пачаў імкліва падаць. За тры дні ён зьменьшыўся амаль на тысячу. Людзі падумалі, што вось ён — доўгачаканы пачатак стабілізацыі. Але ўсё намнога прасьцей. Па-ранейшаму Новы год застаецца самым галоўным і чакаемым сьвятам. І сустракаць яго на Беларусі прывыклі, як на Захадзе Нараджэньне Хрыстова, годна: за багатым сталом, з падарункамі, нездарма існуе меркаваньне,—як Новы год сустрэнеш, так і пражывеш. Рыхтуюцца да яго загадзя, таму, каб інфляцыя не з'ела «зайцоў», іх абменьвалі на даляры ці дойчмаркі. Напярэдадні сьвята адбылося адваротнае. І пачаў даляр падаць.

Але пасьля сьвята ўсе хутка працьвярэзелі і кінуліся зноў у крамы, бо прайшлі чуткі, што павышаюцца цэны на мясамалочную прадукцыю, цукар, хлеб, сьмятанковае масла. Кожны набываў, колькі дазваляў прадавец і зьмесьціва кашалька. Чуткі спраўдзіліся: з 5 студзеня падаражалі ўдвая вяршкі і сьмятана і ў 1,5 раза — малако, кефір, тварог і дзіцячыя сумесі. А на каляды грамадзяне атрымалі чарговы «падарунак»: амаль удвая навязліся цэны на мяса.

Білеты даражэюць

Папярэднія касы чыгуначнага вакзала Горадні прадаюць білеты на адзін і той жа цягнік па розных цэнах: калі ён адпраўляецца ў першай палове студзеня — па адной, калі ў другой — па іншай. Справа ў тым, што Беларускай чыгункай з сэрэдзіны бягучага месяца ў 2,5 раза павышаюцца кошты. Таму, каб набыць адзін білет у плацкартны вагон да Масквы, трэба заплаціць 13.465 рублёў (без камісійнага збору), да Менска — 3.500.

А. Д.

40% ад мінімальнага заробку за шкоднасьць

Ужо напрыканцы працоўнага дня ў рэдакцыі «Пагоні» зазьвінеў тэлефон. Голас у трубцы папярэджваў, што зубныя тэхнікі абласной дзіцячай паліклінікі ў знак пратэсту на нізкія заробкі аб 'яўляюць забастоўку.

Калі прыйшоў у зубапратэзнае аддзяленьне паліклінікі, то першае, што кінулася ў вочы — гэта некалькі маладых хлапцоў, якія імпэтна даказвалі адзін другому аб шляхах вырашэньня пытаньня.

Юра (прозьвішча не пажадаў называць) — зубны тэхнік з амаль дзесяцігадовым стажам: «Наш галоўны лекар мала дбае пра зубапратэзнае аддзяленьне. Ёй галоўны клопат — лекі, пра якія больш за ўсё баліць галава. У нас жа заробак усяго 75 тысячаў рублёў, а ў многіх сем 'і, з якімі яны жывуць на зарэндаваных кватэрах. Каб аплаціць жытло, ідзе ўся зарплата. А на што ж тады жыць? Добра, калі працуе яшчэ жонка, а калі яна ў дыкрэтным вотпуску, то адкажыце — як пражыць на такі марны заробак?»

Аляксандр Ваўковіч — самы малады з тэхнікаў: «Увогуле я спадзяваўся ў гэтым месяцы зарабіць хоць крыху, бо абяцалі выплаціць грошы за шкоднасьць. На рукі я атрымаў усяго. 24 тысячы рублёў, ды 40 тысячаў авансу, што несьці да дому — нават ня ведаю».

Самы сталы з тэхнікаў таксама не згадаў сваё імя, але ў рэчышчы сказанага дадаў, што зубныя тэхнікі як ніколі мала зарабляюць. «Справа ў тым; што народ зьбяднеў, а мы працуем на гасразьліку. Тут неабходна шукаць нейкія новыя формы працы і аплаты яе».

На жаль, трапіць да галоўнага лекара разам з забастоўшчыкамі я не змог — скончыўся працоўны час. Затое на наступны дзень, дзякуючы тэлефоннай сувязі, з Н. Г. Гукавай атрымалася цікавая гамана.

Н. Г. Зубныя тэхнікі? Дык яны ж працуюць па зьдзельнай форме аплаты працы. Колькі зарабяць, столькі і атрымаюць. Тут ёсьць пэўныя пастановы ўраду, так што я тут ні пры чым.

Кар. Якая форма налічэньня даплаты за шкоднасьць?

Н. Г. Гэта не мая кампэтэнцыя, звяніце ў бухгалтэрыю гарадзкога аддзелу аховы здароўя.

Званок галоўнаму бухгалтару гораддзела аховы здароўя істотна ня высьветліў пытаньня. На запыт карэспандэнта галоўны бухгалтар адказала, што ўсе разьлікі за вытворчую шкоднасьць выконваюцца шляхам налічэньня працоўным 40% ад мінімальнай зарплаты. На гэта, як высьветлілася, існуе адпаведная пастанова міністэрства.

У гэтай звычайнай для нашага часу гісторыі можна было б паставіць кропку, калі б не адна акалічнасьць. Усе зубныя тэхнікі выказвалі адно — што ім з боку кіраўніцтва паліклінікі надаецца мала ўвагі. Ніхто не дбае пра тое, як знайсьці новыя формы працы цэламу аддзяленьню, як палепшыць умовы іх працы і як, нарэшце, зафіксаваць гэта заканадаўча. У той жа час у паліклініцы працуе цэлы штат кіраўніцтва, якому па кампэтэнтнасьці вырашаць такія вось пытаньні.

Г. АСТРОЎСКІ.

Хто кіруе чаргой?

Забыўшыся пра праблемы выхаду сваёй краіны з крызісу, прэм 'ер-міністр Беларусі В. Кебіч напярэдадні сьвята Божага Нараджэньня, як паведаміла Прэс-Служба радыё «Свабода», заявіў, што спачатку у НАТА павінна ўступіць Расея, а тады ўжо Летува, бо, маўляў, адбудзецца раскол у Эўропе.

Дазвольце лічыць гэтую заяву непрадуманай. Асабліва ўлічваючы той факт, што сувэрэнная Летува аддала свой голас у ААН за Беларусь, калі былі выбары непастаянных сяброў Савета Бясьпекі.

А. БАШКО.

ПАЛІТЫЧНАЯ СЦЭНА

А. Лукашэнка супраць С. Домаша?

Ня ведаю, ці знаёмыя гэтыя асобы паміж сабою?

Аднак няюбачнае змаганьне, здаецца, распачалося. І першым кінуў пальчатку нардэп Аляксандр Лукашэнка. Увогуле, ягонае стаўленьне да Гарадзеншчыны рэзка адмоўнае. Кажуць, што былы старшыня калгаса моцна пакрыўдзіўся на наша кіраўніцтва пасьля свайго наведваньня вобласці некалькі месяцаў назад. Як старшыня часовай парламенцкай камісіі па вывучэньні дзейнасьці камерцыйных структур пры ворганах дзяржаўнай улады і кіраваньня, ён сабраў у зале пасяджэньняў аблвыканкама савецка-гаспадарчы актыў і распавёў пра справы, аб якіх іншыя прысутныя не вельмі хацелі б гаварыць услых. Назваў і пэўныя прозьвішчы.

Як хлопчыкі, сталі перад «нязломным» дэпутатам нашы сілавыя кіраўнікі і рабілі справаздачы. А вось начальнік УКДБ быў заняты на службе і таму ня змог прыняць удзел у гутарцы. Лукашэнка ўгневаўся: як гэта, нейкі кадэбіст наважыўся не зьявіцца перад візіцёрам з Менска!..

Так гэта ці не, аднак у вядомым дакладзе на сэсіі Вярхоўнага Савета спадар (ці ўсё ж таварыш?— В. З.) Аляксандр Лукашэнка пляжыў Гарадзеншчыну па ўсіх пазіцыях. Дзеля прадмета нашай гаворкі трэба пацытаваць адно выслоўе Аляксандра Рыгоравіча: «...А Гродна і пасьля сьмерці старшыні аблвыканкама мае патрэбу ў асаблівай пільнай увазе праваахоўнікаў: там, як лічыць наша камісія, па сутнасьці падарваны асновы законнасьці. І не трэба эйфарыі, што, маўляў, цяпер да кіраўніцтва вобласьцю прыйшла новая хваля. Паводле нашых дадзеных, гэта ўсяго толькі сьвежая пена на той, старой, мутнай хвалі».

Запомнім выказваньне. Яно надрукавана ў газэце «Зьвязда» за 15 сьнежня. Бо праглядаецца цікавая паралель. Але найперш закончым думку, наклікаю сьмелай заявай дэпутата. Як вы думаеце, што павінны пасьля такой характарыстыкі рабіць начальнікі абласнога ўпраўлення ўнутраных спраў, пракурор вобласці, той жа начальнік УКДБ, асобы, якія курыруюць у абласным Савеце праваахоўныя органы? Правільна, павінны падаць у адстаўку, калі факты адпавядаюць рэальнасьці. Ці паклікаць народнага дэпутата Беларусі А. Лукашэнку ў суд, калі Аляксандр Рыгоравіч нешта перабольшыў, перабільшыў ці назваў неправерана дадзеныя. Бо назваць злачынцу злачынцам можа толькі суд, і ніхто больш.

Думаецца, што на чарговай сесіі абласнога Савета заяве А. Лукашэнкі будзе нададзена ўвага. Мажліва, яго запросяць выказаць тыя таямнічыя данныя, на якія спаслаўся старшыня часовай дэпутацкай камісіі. Калі пайшла вялікая гаворка, то трэба раскрываць усе карты, а не абмяжоўвацца празрыстымі намыслымі.

Каго абзывае А. Лукашэнка сьвежай пенай на старой хвалі, таксама сакрэту вялікага няма. Найперш — цяперашняга старшыню аблвыканкама Сямёна Домаша, чалавека, які не адпрацаваў на сваёй новай пасадзе нават ста дзён, які пакуль што толькі старанна вывучае палітыка-эканамічны ста[illegible]абласьці і г. д. Можна параіць [illegible]мёну Мікалаевічу некалькі спосабаў уздзеяньня на неўтаймаванага крытыка: мужчынская размова адзін на адзін, выклік на тэледуэль, супастаўленьне пазіцый у судзе, запраш[illegible]е А. Р. Лукашэнку прыняць уд[illegible] у рабоце абласной сэсіі... Вядома, калі наш губернатар не чуе за сабой аніякай віны і ўспрымае закіды Аляксандра Рыгоравіча, як паклёп.

Дарэчы, Сямён Мікалаевіч цяпер таксама народны дэпутат Беларусі, абраны па Астравецкай выбарчай акрузе 19 сьнежня мінулага года. Так што ў кулуарах Вярхоўнага Савета, у час работы сесій яго чакае вельмі прыемная сустрэча з чалавекам, які абвінавачвае ў нейкіх грахах.

Вядома, нашы парады — гэта жарт. Хаця жарт жартам, а ў прыстойным грамадзтве асобе на кшталт А. Лукашэнкі пасьля публічных заяў такога накірунку, прычым не абгрунтаваных доказамі,— рукі не падаюць.

Назіральны чытач ужо адзначыў для сябе дзьве лічбы — 15 і 19 сьнежня. 15 чысла даклад . Лукашэнкі быў надрукаваны ў прэсе, а 19 — старшыня Гарадзенскага аблвыканкама С. М. Домаш быў абраны дэпутатам Вярхоўнага Савета.

Дык ці выпадкова Аляксандр Лукашэнка так многа ўдзяліў ўвагі Гарадзеншчыне, абвінаваціў многіх яе кіраўнікоў у карупцыі якраз напярэдадні выбараў Сямёна Мікалаевіча? Ці не выконваў сацыяльны заказ, спрабуючы прыведзенымі фактамі перашкодзіць выбранню С. Домаша. Відавочна, камусьці косткай ў горле стала зьяўленьне менавіта С. Домаша кіраўніком вобласьці. Нехта вельмі быў незацікаўлены і ягоным зьяўленнем як дэпутата ў Вярхоўным Савеце. Нарэшце, было б вельмі цікавым даведацца, хто падкінуў дакладчыку кампрамат, які дагэтуль кампэтэнтнымі ворганамі не пацьверджаны. Навошта было А. Лукашэнку паўтараць факты, даўно абвешчаныя ў прэсе. Ці спадзяваньне на тактыку — чым больш, тым лепш? Галоўнае заявіць, а там няхай разьбіраюцца?.. Хто ж стаіць за вамі, Аляксандр Рыгоравіч?

Здаецца, далёка ня бяскрыўдная палітычная гуль[illegible]распачынаецца на нашых вачах. Ід[illegible] рэзкая палярызацыя грамадства, цягнуць кожны ў свой бок. Мэтады, як бачым, джэнтэльменскім падыходам не вызначаюцца. Усе сродкі да ладу, бо канечная мэта — ўлада з у[illegible]і яе дабротамі. Да яе, улады, чужы[illegible]ў так проста не дапусцяць, тым больш з прагрэсіўнымі поглядамі. Вакансій не прадугледжана.

В. ЗАДАЛЯ

дэпутат абласнога Савета, па[illegible]лаг.

ЗВАРОТ да дэпутатаў Вярхоўнага Савету Рэспублікі Беларусь

Выказваем абурэньне непрыстойнай валтузьнёй дэпутатаў вакол пытаньня аб дзяржаўнасьці беларускай мовы. Хопіць ганьбіць беларускі народ, яго сьвятую мову й культуру! Хопіць спэкуляцый вакол таго, што 90% беларусаў нібыта гаворыць парускy. Гэта хлусьня. У выніку антыбеларускай моўнай палітыкі пераважная большасьць беларусаў, як і дэпутатаў ВС, сёньня не гаворыць па-руску, не гаворыць па-беларуску, а гаворыць на трасянцы — мове неадукаваных людзей. І гэта ёсьць сапраўдны інтэлектуальны Чарнобыль, пра які ня можна маўчаць, бо цэлы народ пазбаўлены магчымасьці адэкватна ўспрымаць навакольны сьвет з-за штучнага разбурэньня нацыянальнай логікі мысьленьня, што фіксуецца ў будове роднай мовы. Гэта сталася вынікам двухсотгадовай каланіяльнай палітыкі. Усякія спробы ўвесьці ў Канстытуцыю прамое ці ўскоснае двухмоўе — ёсьць працяг старой палітыкі духоўнага закабаленьня беларускага народу, накіраваны на падаўленьне пачаўшагася было працэсу нацыянальна-культурнага адраджэньня.

Мы зьвяртаемся да дэпутатаў Вярхоўнага Савету з патрабаваньнем спыніць ганебныя гульні вакол дзяржаўнасьці беларускай мовы, нацыянальных сымбаляў беларусаў. Нам не патрэбна каланіяльная Канстытуцыя, нам не патрэбна каланіяльная адміністрацыя. Нам патрэбна Канстытуцыя сувэрэннай і дэмакратычнай Беларусі, нам патрэбен Урад нацыянальнага даверу й новы легітымны Вярхоўны Савет.

Гомельская гарадская кансультатыўная Рада «Адраджэньне».
Гомельская Рада БНФ «Адраджэньне».
Гомельская арганізацыя БСДГ.
Гомельскае аддзяленьне НДПБ.
Гомельская Рада БХДЗ.
Гомельская суполка БЗВ.
Гомельская маладзёжная суполка «Талака».
Рада ТБМ імя Скарыны г. Гомеля.

Чаму Бірук склаў дэпутацкія паўнамоцтвы?

Цяпер на ўсіх узроўнях вядзецца размова аб роспуску Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Вось і ў Горадні па ініцыятыве прафсаюзаў прамысловых прадпрыемстваў адбыўся мітынг, на якім была прынята рэзалюцыя з патрабаваньнем правесьці ў сакавіку бягучага года датэрміновыя выбары. Гэтага патрабуе большасьць грамадзян. Свае погляды на гэта выказаў у навагоднім віншаванні і старшыня Вярхоўнага Савета С. С. Шушкевіч, бо цяперашні склад парламента нэздольны вывесці краіну з эканамічнага крызісу, большасць народных дэпутатаў пагразла ў злоўжываньні ўладай.

З Вярхоўным Саветам усё зразумела. Паўстае пытаньне: ці абнаўляць ворганы мясцовай улады? Прасты люд гаворыць, што трэба. Чаму? Таму што многія кіраўнікі і народныя дэпутаты злоўжываюць даверам народа, не праяўляюць клопату аб яго дабрабыце, а больш клапоцяцца аб сабе. Гэта падцьвярджае адзін выпадак.

— Хто ў вас самы актыўны народны дэпутат?— спытаў я ў старшыні Сапоцкінскага пасялковага Савета С. І. Гаўрыліка.

— А. А. Бірук,— доўга не думаючы, адказаў ён,— але ён склаў дэпутацкія паўнамоцтвы.

Не стаў я высьвятляць у Сьвятаслава Іванавіча чаму, а вырашыў сам сустрэцца з А. А. Біруком.

— Пачалася перабудова,— пачаў сваю размову Анатоль Андрэевіч,— і я падумаў, што наступілі часы справядлівасці, пашаны да чалавека, дэмакратыі. Па гэтай прычыне я і даў згоду балатавацца на альтэрнатыўнай аснове ў народныя дэпутаты пасялковага Савета і перамог. Пачаў выконваць свае дэпутацкія абавязкі сумленна. У пачатку быццам бы атрымлівалася, але ў хуткім часе пераканаўся, што нашы сэсіі праходзяць дзеля «галачкі». Пытаньні, якія разглядаліся, былі дробныя, не зьвязаныя з паляпшэньнем жыцьця людзей, развіцьцём эканомікі. Галоўным пытаньнем быў бюджэт, лічбы якога дыктаваліся зьверху, як у застойныя часы, дэпутатам толькі заставалася падымаць рукі. Усе справы вырашаліся дзесьці і кімсьці, але не намі. Узьнікае пытаньне: што мы зрабілі для сваіх выбаршчыкаў за гэты працаўны час? Адно, што далі некатарым па кавалку зямлі, але адмовілі тым, хто хацеў узяць больш, каб стаць фэрмэрам.

Рэдакцыя нашай раённай газеты «Сельская новь» яшчэ ў 1991 годзе адкрыла рубрыку: «Дэпутацкае права: гавару аб чым думаю». Я ж адкрыў сваім артыкулам: «Чаму даходы, нам — адыходы». Праз раёнку я і далей працягваў выступаць з крытычнымі артыкуламі, якія не спадабаліся многім чыноўнікам пасёлка і раёна. Тады знайшлі выхад: перасталі друкаваць мае матэрыялы. І рубрыка прапала. Аб чым гэта гаворыць? Аб тым, што газэта стала кішэннай у кіраўнікоў раёна. Што падыходзіць — надрукуем, а што не падабаецца — не. І скажу шчыра, што наша газэта ўсхваляе дасягненьні ў раёне, якіх няма, калі і ёсьць, дык сьціплыя.

Для мяне, як дэпутата і чалавека, Закон — аснова жыцьця і грамадскай дзейнасьці, якую я ўзяў дабравольна, але ня змог іх выканаць з-за таго, што кіраўнікі ўлады пассавета і раёна не жадаюць думаць па-новаму, а клапоцяцца пра свае асабістыя інтарэсы. Дэпутаты ня маюць ніякага ўплыву на развіцьцё эканомікі і сацыяльнага жыцьця рэгіёна, а толькі падымаюць рукі. Калі скажа высокае кіраўніцтва, зьяўляюцца, як бы тая ангельская каралева, якая царствуе, але не ўладарыць. Па гэтым і іншым прычынам складаю свае дэпутацкія паўнамоцтвы і заклікаю іншых гэта зрабіць.

***

Хто ж такі А. А. Бірук? Інвалід дзяцінства, няма адной нагі, таму ходзіць з дапамогай двух мыліц. Працаваў пэўны час выкладчыкам у ПТВ. Водгукі былых кіраўнікоў вучылішча пра яго добрыя.

Таму заслугоўвае увагі меркаваньне А. А. Бірука, што трэба праводзіць выбары дэпутатаў на ўсіх узроўнях. А што скажуць на гэта чытачы?

І. БАРЫСАЎ.

Бедныя, бедныя «прыхватызатары»

Увогуле нашы абраньнікі, як сьведчаць словы аднаго з іх, што нядаўна выступіў з высокай трыбуны Вярхоўнай улады, ня зьніклі, а пераўтвараліся ў прыхватызатараў. Цікава, а што яны яшчэ прыхватызуюць, падпісаўшы штучны эканамічны саюз і рублёвую зону? Можа, штосьці адарвуць у старэйшага брата? Але для гэтага неабходна на поўную магутнасць ўзьняць ветразь дзяржаўнага карабля, каб пасьпець за набіраючым хуткі ход. Дзе з гэткай задачай справіцца, калі іх кевлыя, пяшчотныя ручкі дрыжаць, як у неапахмялёнага, не утрымаць ім дзяржаўную кіраўніцу на высокім ходзе. Ім бы ў зацішша, ды як небудзь утрымацца на плыву.

Дапаможнікі таксама слабыя — чырвоныя вэтэраны ды маўклівы народ. З вэтэранамі можа выйсьці нечаканасьць: наўзамен таго, каб упрагаць свае вопытныя, выпрабаваныя, але сухдалыя плечы ў прыхватызатарскую авантуру, яны накіруюць свае высілкі на збудаваньне фартыфікацыйных умацаваньняў бліз Кургана Славы, каб хоць як супрацьстаяць распаўзаньню карычневай чумы з Усходу. Праўда, такога павароту падзей беларускія змагары за нацыялізм з абавязковай пабудовай камунізму не чакалі. Іншая справа з Захаду, а тут якраз адтуль, адкуль пяціканцовая асьвяціла ўсім народам прывід камунізму.

Народ таксама трэба лекаваць, бо да нематы дабавілася яшчэ два небясьпечных дыягназы — сьлепата і глухата.

На каго ж разьлічваць прыхватызатарскаму авангарду?

Г. У.

ГРАМАДЗТВА

Без кала і двара

Жыльлёвая праблема ў нас амаль ці не равесьніца Кастрычніцкай рэвалюцыі. Бальшавікі, прыйшоўшы да ўлады, ўвялі размеркавальны прынцып атрыманьня кватэр. Станавіся ў чаргу, як па каўбасу, і чакай. Чакаць даводзілася вельмі доўга. І тым самым у людзей выхоўвалася апатыя, пакорлівасьць. Кватэры іншы раз служылі сродкам пакараньня няўгоднага начальству чалавека. Самому будаваць было складана. Ды асабліва і не дазвалялася.

У краіне, па-сутнасьці, ніколі не было канкрэтных, прадуманых жыльлёвых праграм. Была спроба нешта акрэсьліць у 1985 годзе, калі зьявіўся лёзунг: «Кожнай савецкай сям 'і — асобную кватэру да 2000 года!» Але да канца не падумалі, і праз некалькі год усё рухнула.

Па афіцыйных зьвестках у чэргах на атрыманьне жыльля стаіць звыш 700 тысяч сем 'яў. З іх каля 40 тысяч — сем 'і ўдзельнікаў вайны, воіны-вэтэраны, воіны-інтэрнацыяналісты, ваенаслужачыя, звоЛеныя ў запас, ліквідатары вынікаў чарнобыльскай катастрофы, а таксама 175 тысяч маладых сем 'яў. А 76 тысяч сем 'яў увогуле не маюць ніякага жыльля ці жывуць на прыватных кватэрах, 148 тысяч пражываюць у інтэрнатах.

Сёньня час знаходжання ў чарзе на паляпшэньне жыльлёвых умоў складае 10-12, а ў асобных гарадах — да 20, а то і больш гадоў. Зразумела, што ўсё гэта вядзе да перакосу ў сацыяльным жыцьці. Сама структура жыльлёвага фонда таксама складалася без усялякага навуковага абгрунтаваньня. Будавалі, каб даць людзям хоць які-небудзь вугал. Таму дэфіцыт трох- і больш пакаёвых кватэр складае каля 20 працэнтаў.

У апошнія гады ўрад рэспублікі прыняў шэраг рашэньняў, якія дазваляюць узводзіць жылыя дамы ўласнымі сіламі. Сапраўды, такое трэба только вітаць. Бо гэта не толькі дазваляе скараціць чаргу на атрыманьне кватэры. Уласны дом можна ўзьвесьці і па добраму праэкту, і жыць утульна.

Усё было б добра, але ў пастанове урада № 165 ад 27 сакавіка 1990 года было сказана, што тыя, хто вырашыў узводзіць уласнае жыльлё, маюць права браць крэдыт пад 5 працэнтаў гадавых і выплочваць яго на працягу 40 гадоў — гэта нішто, ўлічваючы цяперашнюю інфляцыю. Акрамя таго, ў пастанове нічога не казалася пра тое, што такое права маюць толькі тыя, хто стаіць у чарзе на атрыманьне кватэры.

Паколькі пастанова распаўсюджвалася зьверху ўніз у першую чаргу, сярод намэнклатуры, то яна і кінулася яго выконваць. І пачалі расьці вакол гарадоў маёнткі. Зямельныя участкі пад забудову выдзяляліся па прынцыпу пратэкцыянізму: «патрэбным людзям», а не тым, у каго не было кватэры. «Нашумелі», напрыклад, барысаўчане, куды вымушаны нават быў паехаць Станіслаў Шушкевіч. Кіруючыя работнікі, маючы выдатныя добраўпарадкаваныя кватэры, узьвялі сабе шыкоўныя асабнякі. Шляхам розных апэрацый яны пакінулі сабе і старое жыльлё. Шушкевіч не змог нічога зрабіць.

Такое можна сустрэць у кожным горадзе. «Катэджная ліхарадка» захапіла нават тых, хто павінен, быў сачыць за законнасьцю. Так, у Бялынічах намесьнік начальніка міліцыі раёна незаконна захапіў зямельны ўчастак, дзе ўзьвёў сабе катэдж. Начальнік міліцыі па «ліпавых» дакумэнтах атрымаў крэдыт і пабудаваў дом свайму сыну, а пракурор, ведаючы ўсё гэта, нічога не зрабіў, каб не дапусьціць злоўжываньняў.

У той жа час мала што рабілася, каб скараціць шматтысячныя чэргі. Будаўніцтва жыльля ў дзяржаўным сэктары скарачалася. Асігнаваньні, якія былі, напрыклад, выдзелены ў рэспубліцы у мінулым годзе, не дазволілі нават закончыць раней пачатае будаўніцтва дамоў. Таму не дзіўна, што чарга на паляпшэньне жыльлёвых умоў нават вырасла.

Зразумела, ўраду прыйшлося ўносіць карэктывы ў свае пастановы. Цяпер зямельныя участкі і крэдыты выдзяляюцца толькі тым, хто мае патрэбу ў жыльлі. Працэнт выплаты крэдытаў узрос да 35. Але час упушчаны.

Вярхоўны Сав[illegible]ядаўна разглядзеў у першым чытаньні нацыянальную жыльлёвую праграму. У ёй выкладзены канцэптуальныя палажэньні жыльлёвай палітыкі. На першым этапе (1994—1996 гады[illegible]адугледжваецца стабілізацыя аб 'ёмаў жыльлёвага будаўніцтва на ўзроўні, дасягнутым у канцы 80-х — пачатку 90-х гадоў. Мяркуецца, што дзяржаўныя сродкі ў будаўніцтве кватэр складуць 64 працэнты. Але улічваючы цяперашняе складанае становішча, калі даражэюць будаўнічыя матэрыялы, энэрганосьбіты, нельга сьцвярджаць, што запланаванае выканаецца. Таму тым, хто хоча атрымаць кватэры, варта спадзявацца на свае сілы. Тым больш, што дзяржава будзе заахвочваць індывідуальнае будаўніцтва. Так, пасьля 2000-га года мяркуецца 80—85 працэнтаў дзяржаўных асігнаваньняў выдзяляць менавіта на гэта.

А пакуль непасрэдна з дзяржаўнага бюджэту будзе фінансавацца толькі мэтавае будаўніцтва жыльля, якое прызначаецца для ільготных катэгорыяў грамадзян.

Тысячы людзей аказаліся падманутымі. Яны стаялі ў чарзе, з іх падаткаў ствараўся цяперашні жыльлёвы фонд. Каб неяк кампэнсаваць гэта, ім прадугледжаваецца выплочваць субсыдыі, памеры якіх вызначаюцца часам знаходжання ў чарзе, забясьпечанасьцю жыльлёвай плошчай, велічынёй даходу.

Выкупіць кватэры сёньня можа толькі адзін працэнт жыхароў рэспублікі. Таму тыя, хто мае патрэбу ў жыльлі, няхай не губляюць часу, а дабіваюцца крэдытаў і ўзводзяць свой дом. А пазыкі... пазыкі прыйдзецца аддаваць доўга...

Дзяржава падманула сваіх грамадзян. І спадзявацца на яе ня варта. Так, як і на новую праграму.

Уладзімір СЕМЯНЦОЎ.

Уладзімір Ціханаў — рускі, які сьпяшае на Вэст

Калі мне затэлефанаваў знаёмы і згадаў, што Вова Ціхан — так між сябе мы звалі Уладзіміра Ціханава — ад 'яжджае на Захад, мне не паверылася. Хто-хто, а Уладзімір заўжды быў патрыятычна настроеным расейцам. «Калі ня верыш,— працягваў знаёмы,— то прыходзь на праваслаўныя каляды на разьвітальную вечарыну, і сам пераканаешся».

... За гасьцінным сталом двухпакаёвай кватэры Уладзіміра на вуліцы Фамічова ў Горадні было людна. Казалася мноства прамоў, пажаданьняў і проста жартаў. Скарыстаўшы момант, калі госьці пайшлі пакурыць, я распытаў Уладзіміра аб прычыне яго раптоўнага ад 'езду.

— Па-першае,— мне надакучыла слухаць хлусьню, жыць сярод народа, які даўно стаў духоўным банкрутам. Ведаеш , калісьці я быў за тое, каб панавала навокал усё расейскае. Зараз, калі мне за сорак, я зразумеў, якую небясьпеку нясе гэтае панаванне. Павер, я — рускі, каторы ніводнага дня не пражыў у Расеі. Таму заўжды жадаў квітненьня сваёй гістарычнай Бацькаўшчыне. На жаль, я памыліўся.

— У чым жа заключалася твая памылка!

— Памылка была ў сьляпым патрыятызме, ні болей, бо я ж, як і ўсе, любіў цытаваць Маякоўскага: «Я русский бы выучил только за то, что им разговаривал Ленин». Вось гэтае выключнае права, якое прысвоіла партыя камуністых расейскай мове, і ўвяло ў зман. Прасьвятленьне прыйшло не адразу. Але два запар путчы мяне ахалодзілі.

— І ты вырашыў уцячы!

— Не адразу. Затрымліваў прадэкляраваны сувэрэнітэт. Але малапамалу гульні вярхоўнай улады з народам у кілбасу, дрэнных [illegible]акратаў і добрых партакратаў ц[illegible] чаму навучылі. Да таго ж падбухторваньне нейкай невядомай сілай вэтэранаў на крыжовыя паходы па аднаўленьню імпэрыі, як рэнгэнам, высьветлілі ўсе хібы нашага жыцьця.

— Што ты заўважыў!

— Ва ўладзе засталіся тыя самыя людзі, якія ўчора насілі кветкі да помніка Леніну. Сёньня яны вядуць іншыя размовы з высокіх трыбун. Калі штосьці яшчэ пераменіцца, то яны, як флюгеры, павернуцца і прысягнуць на вернасьць хоць Богу, хоць чорту. Ім бы толькі пагрэць рукі аб народнае дабро ды сядзець ва ўтульным фатэлі. Што яны і робяць. А каб забясьпечыць сабе годнае існаваньне, яны дзейнічаюць па прынцыпу — рабі чым горш, тым лепш. Потым усё можна будзе сьпісаць на недальнабачных дэмакратаў і нацыяналістаў: маўляў, вось яны развалілі такую краіну. І гэта, між іншым, дзейнічае. Находзяцца аматары, што нават са зброяй ў руках ідуць на актыўнае аднаўленьне камунізма — гэта палохае.

— Толькі гэта ці што яшчэ!

— Ты правільна заўважыў, ёсьць яшчэ моманты, якія ня радуюць.

— Што ж гэта за моманты!

— Адносіны беларускага народа да сваёй дзяржавы й прынцыпы пабудовы капіталізму на абшарах былога СССР.

— Нешта ты тут усё зьмяшаў. Паспрабуй, калі ласка, па парадку!

— Нядаўна я прачытаў у прэсе, што Масква і Санкт-Пецярбург — вядучыя гарады па колькасьці шыкоўных лімузінаў. Адсюль выснова — ёсьць капіталы ў прыватных руках, якія трэба як мага хутчэй пусьціць у справу. У Расеі зрабіць такое складаней, бо там кожны расеец мае правы на ўласнасьць. У Сярэдняй Азіі таксама рабіць бізнэс ня проста, сам жа ведаеш: «Усход — справа тонкая». Застаецца безабаронная Беларусь, якая да гэтага часу не прыняла адпаведных законаў, якія б абаранялі правы яе грамадзян. Вось сюды і накіроўваюць свае сродкі ценявыя міліярдэры Расеі, каб задарма скупіць усё — фабрыкі, заводы, землі. Зрабіць гэта будзе не складана, бо гэтаму патурае ўрад, разнастайныя пракамуністычныя аб 'яднаньні й вэтэранскія арганізацыі. Іх, як мне падаецца, выкарыстоўваюць на беларускай зямлі адпаведныя палітычныя колы Расеі наўмысна, каб рабіць сваю брудную справу. А пакуль яны вядуць бязьлітасную вайну супраць сувэрэнітэту, сымболяў Беларусі, прыватны капітал Расеі ўжо падрыхтаваў усё, каб эканамічна акупаваць Беларусь. Калі гэта адбудзецца, то новыя гаспадары не пацікавяцца, хто ты — расеец, беларус, паляк ці летувіс. Ім патрэбна будзе толькі працоўная сіла безабаронных жабракоў, якія на сваёй зямлі будуць бяспраўнымі наёмнымі рабочымі. Створыцца нешта накшталт Афрыкі ці Паўднёвай Амерыкі 18—19 стагоддзяў. Таму я і ўцякаю ад жабрацкай будучыні ў сьвет, дзе пануе закон і правы кожнага Чалавекам звацца.

Занатаваў Г. АСТРОЎСКІ.

Да хаты ўваходзіць разбэшчаны Фрыц і звонка камандуе: «Матка, млека, яйкі, хутка! . . »— «Паночку немец, так нічога ж у хаце няма...»— «Хутка, марш-марш, выходзь — я усё прывёз!..»

(Сучасны анекдот).

Гуманітарная дапамога з Нямеччыны для вяскоўцаў Беларусі. Фатаграфаваў Б. МЕШЧАРАКОЎ.

ЗАМЕЖЖА

Віленскія паведамленьні

У ЛЕТУВЕ налічваецца прыкладна 60 тысяч беспрацоўных. Менш за ўсё іх у Каўнасе, Марыямпале й Малетае. Павялічваюцца шэрагі рабочых. Складаней знайсьці працу па спэцыяльнасьці служачага, колькасьць якіх пастаянна скарачаецца.

ПАВЯЛІЧВАЕЦЦА колькасьць людзей, якія не аплочваюць камунальныя паслугі. Згодна Пастанове Ўрада Летувіскай Рэспублікі «Аб цэнах у сістэме энэргэтыкі Летувіскай Рэспублікі» пастаўшчыкі энэргэтычных рэсурсаў, пасьля папярэджання спажыўца, праз 10 дзён, могуць адключыць і газу, і ацяпленьне, і электраэнэргію, калі той не разьлічыўся нават за адзін від энэргіі. Гэтыя санкцыі не датычацца толькі людзей, што сацыяльна падтрымліваюцца.

ВА ЎСХОДНЯЙ Летуве дзейнічаюць 168 летувіскіх, 25 расейскамоўных, 50 польскіх, 14 летувіска-расейскіх, 5 летувіска-польскіх, 41 расейска-польская, 12 летувіска-расейска-польскіх школ і ніводнай беларускай. У іх праходзяць навучаньне 49 877 чалавек. Зьменшылася колькасьць вучняў у расейскамоўных школах, затое павялічылася ў польскіх. Цяпер іх налічваецца 9184, усяго па Рэспубліцы — 15 312.

У КАНЦЫ навучальнага года выпускнікі летувіскіх школ будуць здаваць пяць абавязковых экзаменаў. Тры з іх аднолькавыя для выпускных класаў: па роднай і замежнай мовах і матэматыцы. Вучні нелетувіскіх школ дадаткова будуць здаваць экзамен па дзяржаўнай мове. Астатніх два абавязковых экзамены яны змогуць выбраць: летувіскую мову ці гісторыю вусна, а таксама адзін па натуральных навуках: хімія, біялогія, гэаграфія, фізіка. Упершыню дванаццацікласьнікі змогуць здаваць болей экзаменаў па выбару, калі ім гэта неабходна для паступленьня ў вну. Можна ўвогуле нічога не здаваць тады выпуснік атрымае толькі даведку аб заканчэньні школы.

З 5 КАСТРЫЧНІКА па 16 лістапада Салечніцкі (Шальчынінкайскі) тэрытарыяльны штаб абароны праводзіў 4-ы прызыў на тэрміновую вайсковую службу. Тэрмін яе па-ранейшаму — год, для асоб з вышэйшай адукацыяй — 6 месяцаў. На медкамісію было накіравана 259 юнакоў, на якую прыйшло 89,9 працэнта прызыўнікоў. З іх крыху болей трэці прызнаныя па стану здароўя годнымі да службы па ахове краю.

Тым, хто ўхіліўся, пагражаюць штрафы альбо турэмнае зьняволеньне.

Па матэрыялах газэты «Шальчя».

Весткі з Польшчы

Заходнія палітолагі мяркуюць, што прыбліжэньне ўсходне-эўрапэйскіх дзяржаў да НАТО застаецца ў інтарэсе дэмакратычнай Расеі. На іх думку, Расея не будзе прэтэндаваць на права вета ў справах абаронча сувязяў усходне-эўрапэйскіх і прыбалтыйскіх дзяржаў. Сувязі былых сатэлітаў захаду стабілізуюць дэмакратыю на кантыненце і падмацоўваюць рэфарматарскія сілы ў Расеі.

Адносіны Захад — Расея — Усходняя Эўропа сталі тэмай некалькіх камэнтараў пасьля візыту міністра замежных спраў Польшчы А. Аляхоўскага ў Боне. Палякі з надзеяй глядзяць на Захад і з боязьню на Усход ды чакаюць пэрспэктывы бясьпекі Захаду.

●

«Б. Ельцын зьмяніў сваю пазіцыю ў справе членства Польшчы ў НАТО, бо адчуў нерашучасьць і эгаізм захаду»,— сказаў у інтэрв´ю «Бі-бі-сі» Л. Валэнса. Боязьнь заходніх палітыкаў перад Расеяй і пакіданьне сярэдняй Эўропы сам-насам з сабой прэзідэнт палічыў за дэзэртырства.

●

«У Амэрыцы ёсьць традыцыі і дэмакратычныя структуры. Яна эканамічна і мілітарна моцная і мае рацыю, кіруючыся гэтым вопытам. У нас іншы вопыт, і мы вымушаны карыстацца момантам, каб потым выконваць тое, што прапануе Амэрыка»,— сказаў Лех Валэнса, пракамэнтаваўшы амэрыканскую ініцыятыву «Партнёрства дзеля міру».

●

«Будучае членства Польшчы ў НАТО ня створыць пагрозы для Расеі»,— сьцьвердзіў сакратар прэзідэнта РП А. Джыцімскі. На яго думку, Польшча імкнецца стварыць у Эўропе стабільную сытуацыю, бо менавіта ў гэтым рэгіёне ўсталі найбольшыя канфлікты. Тут пачыналіся войны, якія заставаліся драмай усяго сьвету. Прэс-сакратар станоўча аднёсься да выказваньняў шэфа штаба Аб´яднаных Ўзброеных сілаў ЗША генэрала Джона Шалікашвілі, які сьцьвердзіў, што Расея ня будзе мець права вета ў справе прыняцьця усходне-эўрапэйскіх дзяржаў у НАТО.

●

Спэцыяльны пасланьнік прэзыдэнта ЗША пасол М. Оўбрайт і шэф штабу Аб´яднаных Ўзброеных сіл ЗША Д. Шалікашвілі сказалі ў Варшаве, што супрацоўніцтва з НАТО у рамках «Партнёрства дзеля міру» ня будзе непасрэдна весьці да членства ў Паўночна-Атлантычным пакце. На патрабаваньне польскіх афіцыйных колаў больш дэталёва акрэсьліць стратэгію НАТО да дзяржаў вышаградзкай групы генэрал Шалікашвілі адказаў, што не лічыць патрэбным назначыць дату і фармуляваць умовы прыняцьця новых членаў. Дадаў, таксама, што ні членства ў НАТО, ні гарантыя бясьпекі для дзяржаў Усходняй эўропы ня будуць разглядацца шэфамі дзяржаў-удзельнікаў НАТО у Брусэле.

●

Надзвычайны і паўнамоцны пасол Беларусі ў Польшчы У. Сянько наладзіў 9 студзеня ў Беластоку ў рэстаурацыі «Асторыя» сьвяточны прыём. Сярод гасьцей прысутнічалі віцэ-прэм´ер У. Цімашэвіч, архіепіскап Беластоцкі і Гданьскі Сава, ваявода Беластоцкі С. Бруціс, беластоцкія парлямэнтарыі, прадстаўнікі ўладаў і дзеячы беларускіх арганізацыяў.

Пасол пажадаў беларусам у Польшчы ўсялякай памысьнасьці і еднасьці ў Новым годзе, гаварыў таксама аб супрацоўніцтве паміж Польшчай і Беларусьсю.

З беларускага боку ў прыёме ўдзельнічалі супрацоўнікі пасольства РБ, у тым ліку віцэ-консул генэральнага Консульства ў Беластоку І. Хадасевіч, старшыня Гарадзенскага аблвыканкама С. Домаш.

Па матэрыялах польскага друку.

Што год наступны нам рыхтуе?

У 1993 годзе на Беларусі назіралася рэзкае павелічэньне колькасьці злачынстваў. За 11 месяцаў па рэспубліцы іх было зарэгістравана 91.452. Іх лік вырас на 5.900. Па Гарадзенскай вобласьці па лініі крымінальнага вышуку з студзеня па лістапад учынена 7.082 злачынствы, што на 1.204 болей, чым за адпаведны перыяд мінулага году. У прыватнасьці, на 39,1%, павялічылася колькасьць цяжкіх злачынстваў, у тым ліку забойстваў з замахамі на 12, цяжкіх цялесных пашкоджаньняў — на 61,7, разбойных нападаў на 40,7, рабаваньняў — на 49.6. Прыкладна 60 працэнтаў ад агульнай колькасьці злачынстваў склалі крадзяжы, у тым ліку дзяржаўнай маёмасьці — 1188, асабістай — 2.096, летась — 852 і 1857. Не назіраўся толькі рост эгвалтаваньняў, катаваньняў, аўтааварый з сьмяротным зыходам і выкраданьняў аўтамабіляў.

Для 1993 года характэрна таксама абвастрэньне праблемы фальшываманецтва. Калі летась было зафіксавана 3 выпадкі, то сёлета — звыш 70. Прыкмета апошніх трох месяцаў — выкрыцьцё падробленых разьліковых білетаў Нацыянальнага банку Рэспублікі Беларусь, у першую чаргу вартасьцю 500 рублёў, за гэты час зарэгістравана 12 фактаў. Так, у лістападзе супрацоўнікамі УУС аблвыканкама затрымана трое жыхароў Магілёўскай вобласьці, якія спрабавалі на рэчавым рынку збыць такія купюры, агульнай колькасьцю ў 7 мільёнаў рублёў.

Зафіксавана 128 злачынстваў з прымяненьнем халоднай і вогнестрэльнай зброі, выкрыта 29 выпадкаў яе незаконнага захоўваньня.

Па росту зьдзейсьненых злачынстваў сярод раёнаў Гарадзеншчыны лідэрамі зьяўляюцца Іўеўскі й Сьвіслацкі, там іх рост склаў адпаведна 83 і 71 працэнт.

Актывізацыі крымінальнага элементу садзейнічае й паліўна-энергэтычны крызіс. З-за дрэннай работы грамадзкага транспарту людзі вымушаны хадзіць пешкі і па неасьветленым вуліцам. Толькі ў Горадні зафіксавана 97 вулічных злачынстваў: рабаваньняў, разбойных нападаў.

Непакоіць той факт, што 905 злачынстваў учынена непрацуючымі, 957 — раней асуджанымі, 690 — непаўналетнімі ці з іх удзелам, 1554 — асобамі ў нецьвярозым выглядзе, у той жа час апошнія ў 90 працэнтаў выпадкаў самі станавіліся ахвярамі злачынцаў.

Адначасова на 1,6 працэнта павялічылася раскрыцьцё злачынстваў: яно склала амаль 75 працэнтаў. Лепшыя сілы праваахоўных органаў накіроўваюцца на выкрыцьцё цяжкіх злачынстваў. Стопрацэнтнае іх расьледаваньне зарэгістравана ў Бераставіцкім, Дзятлаўскім, Іўеўскім і Сьвіслацкім раёнах. А па вобласьці выкрыта 94,4 працэнта забойстваў. Бераставіцкім, Воранаўскім і Слонімскім РАЎС не дапушчана павялічэньне колькасьці злачынстваў.

Нядрэнна папрацаваў апарат БЭЗ: яго супрацоўнікамі выкрыта злачынстваў на 18 працэнтаў болей, чым летась.

Пасьля перамены месца рэчавага рынку колькасьць учыненых там злачынстваў зьменшылася ў 5 разоў. Прыносіць плён ахова кватэр з дапамогай тэхнічных сродкаў — ніводнай з іх не абрабавалі. Не зафіксаваныя злачынствы ў лясным масіве Пышкі ў Горадні, які патрулюе конная міліцыя. Для больш эфэктыўнага яе выкарыстаньня УУС аблвыканкама мяркуе набыць спэцыяльны аўтафургон для дастаўкі жывёл, пры неабходнасьці, ў іншыя месцы.

У аддзелах міліцыі створаны групы, якія займаюцца выкрыцьцём толькі кватэрных крадзяжоў. Заведзена відэатэка на найбольш небясьпечных злодзеяў краін СНД і Рэспублікі. Па лініі БЭЗ створана падатковая паліцыя, падразьдзяленьні па барацьбе з фальшываманецтвам, па выяўленьню злачынстваў у зоне мытнага кантролю, па барацьбе са злачынствамі ў крэдытна-фінансавай сфэры. Для прадухіленьня найбольш небясьпечных злачынстваў створана група спэцыяльнага прызначэньня. Штодзённа на вуліцы Горадні выходзяць 70 няўзброеных міліцыянераў з ліку вайскоўцаў. З іх дапамогай павялічваецца зона патруляваньня, у якой учынена толькі 10 працэнтаў злачынстваў.

А. ДУК.

Круглы стол на зьезьдзе

Сёньня старшыня круглага стала — настаяцельніца Сьвятанароджанага багародзіцкага кляштара матушка Гаўрыіла — госьць рэдакцыі «ПАГОНІ».

— Сама ідэя правядзеньня зьезду абатаў узьнікла даўно. Зьезды праводзіліся раней, але прадстаўнікі з Усходняй Эўропы ўзялі ўдзел упершыню. З гонарам зазначу, што Сьвяцейшы Патрыярх Усея Русі даверыў мне ўзначаліць дэлегацыю з абшараў СНГ. На жаль, дэлегацыя была невялічкая — ўсяго два чалавекі.

— Мэты зьезду абатаў?

— Першаснай мэтай зьезду было вывучэньне праблемаў адновы манаскага руху на аблогах СССР. Найбольш дэлегатаў цікавіла справа адраджэньня жаночага манаства. Я выступіла з дакладам па гэтаму пытаньню. Думаю, што даклад атрымаўся грунтоўны аб´ектыўным, бо пасьля майго выступу мне прапанавалі ўзначаліць круглы стол.

— Якія праблемы былі ўзьняты ў вашым дакладзе?

— Цяжка было пераканаць прысутных у тым, што ганеньне на хрысьціянскую веру ў краінах — былых рэспубліках СССР — спынена. Яшчэ цяжэй даказаць, што нашы вернікі — гэты звычайныя, нармальныя людзі. Сумна было адчуваць, што прысутныя на зьездзе ўспрымалі нас, і я не пабаюся гэтага слова, «саўком». Дзякуючы майму імпэтнаму і аб´ектыўнаму дакладу атмасфэры на зьезьдзе наўкол пацяплела. Усчуўшы пра нашыя праблемы, а гэта няўладкаванасьць, разбуранасьць, прыніжэньне, зьезд адзінагалосна прыняў пастанову аб матэрыяльнай дапамозе руху манахаў.

— У чым дапамога будзе выяўляцца?

— Манаскі рух — гэта найперш дабрачыннасьць. А як мы можам стварыць дабрат, калі нам самім трэба дапамагаць. Таму зьездам і вырашана дапамагчы нам збудаваць некалькі невялікіх заводаў для выпячкі таннага хлеба, які б мы маглі разьмяркоўваць сярод бедных. Такая практыка скарыстоўвалася раней у Румыніі. Там манахі пры дапамозе аб´яднаньня манаскага руху Заходняй Эўропы збудавалі такія заводы-печы. Плён ад іх немалы.

— Але для працы заводаў патрэбны спэцыялісты. Дзе вы іх зьбіраецеся рыхтаваць?

— Таксама за лік манаскага аб´яднаньня Эўропы плянуецца стварэньне каледжаў, у якіх будуць рыхтавацца неабходныя кадры.

— Што найбольш ўразіла вас на зьезьдзе?

— Высокі інтэлектуальны ўзровень дэлегатаў. Яшчэ на Захадзе я ўбачыла, што кожны самы звычайны манах валодае шасьцю-васьмю мовамі. У нас жа ўсё наадварот. Так што Эўропа — гэта ня толькі напоўненыя паліцы крамаў. Эўропа — гэта, найперш, высокая культура, адпаведныя адносіны да традыцый і спадчыны.

— Ці плануюцца зьезды абатаў на нашай тэрыторыі?

— Пакуль што не. Наступны пройдзе ў красавіку ў Парыжы. І скончыцца ў ліпені ў Мадрыдзе. Дарэчы, нас туды таксама запрасілі.

— Дзякуй Вам, матушка Гаўрыіла. Запрашаем Вас зноў да сябе ў госьці пасьля чарговага зьезду абатаў з новымі навінамі.

Гутарыў Г. АСТРОЎСКІ.

ГІСТОРЫЯ

Юсуф Мірза КРЫНІЦКІ

Беларускія татары

(Пачатак у № 1)

Другую групу складалі так званыя татары-казакі. Паходзілі яны ад простых воінаў, якія прыяжджалі ў Княства ў атрадах эміграваўшых мурз. Гэтыя воіны атрымлівалі невялікія зямельныя надзелы, яны ня толькі павінны былі несьці конную службу, але й мноства іншых абавязкаў — кур 'ерскі, паліцыянцкі, транспартны, ахоўны, паляўнічы і будаўнічы. У другую групу ўваходзілі таксама «панскія» татары, якія жылі ў валоданьнях магнатаў, атрымлівалі ад іх невялікія зямельныя надзелы й служылі ў іх вайсковых атрадах.

Самай беднай групаю сярод татараў на Беларусі былі тыя, хто жыў у гарадах і мястэчках. У каралеўскіх загадах яны называліся «простымі татарамі» і аддзяляліся ад татараў-шляхты. Яны паходзілі ў асноўным з палонных, а таксама з перасяленцаў, якія і ў сябе на радзіме былі не фэадаламі, а вольнымі, «ясачнымі» людзьмі. У гарадах і мястэчках ім адводзіліся ўчасткі пад сядзібы й агароды, і яны, разам з іншымі гараджанамі, плацілі падушны падатак. Ужо да сярэдзіны XVI стагодзьдзя іх было даволі шмат. Асноўнымі іх заняткамі былі: выраб скур, саф 'яну, агародніцтва й дастаўка тавараў на далёкія адлегласьці.

Канешне, жыцьцё татараў у Княстве не было бязвоблачным. У 1566 годзе на Берасьцейскім сэйме шляхце было дазволена свабодна карыстацца сваімі зямельнымі ўгодзьдзямі, за выключэньнем татараў. Іх не дапускалі да ўдзелу ў сэймскіх севетах і на дзяржаўныя пасады. Калі за забойства шляхчыча шляхціцам штраф складаў 100 кап. грошаў і адзін год і шэсьць месяцаў турмы, то за забойства татарына высакароднга паходжаньня накладваўся толькі грошовы штраф. Мусульманам забаранялася сьведчыць на судзе супраць хрысьціян.

***

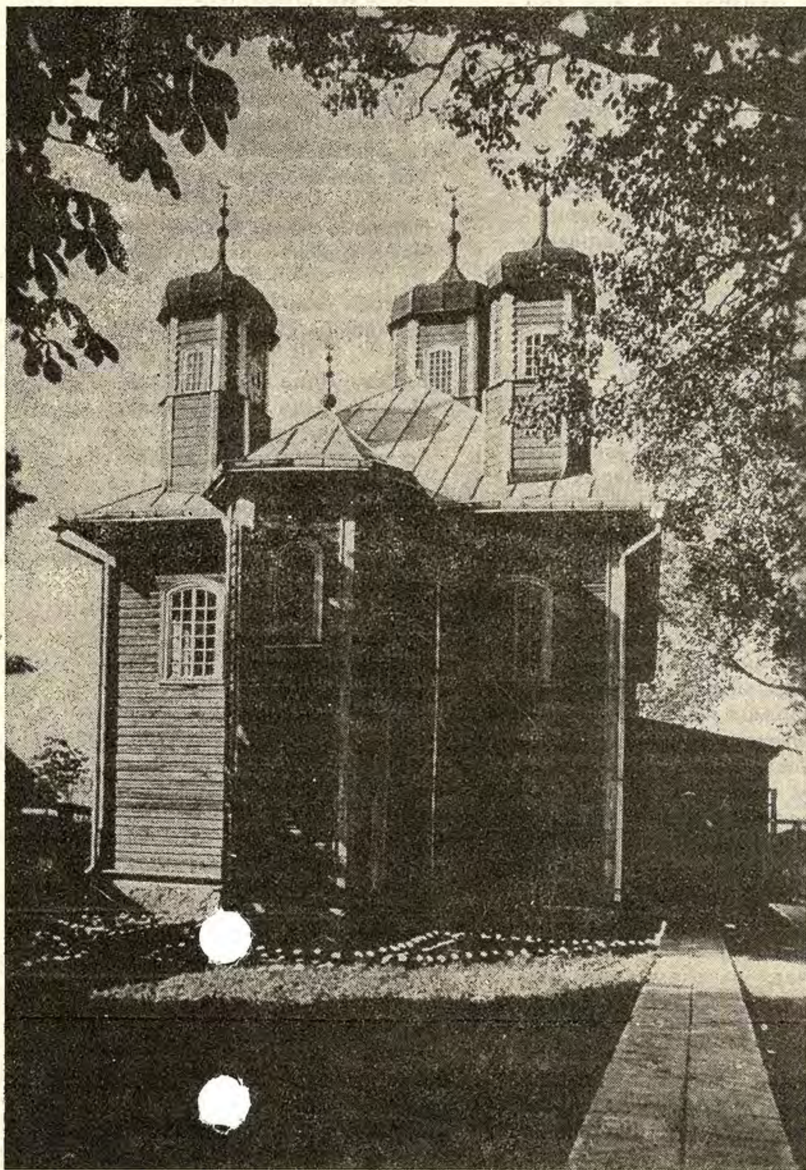
Вялікія князі, дазваляючы татарам спавядаць рэлігію продкаў — Іслам, тым самым пагаджаліся на пабудову татарамі ўласных сьвятыняў. Першыя мячэці на землях Княства былі пабудаваныя у канцы XVI стагодьдзя пасьля прыбыцьця татараў з Залатой Арды. Сяліба Сорак Татары на рацэ Ваке належыць да ліку тых, хто памятае часы вялікага князя Вітаўта. Старыя каменныя надмагільныя помнікі мусульманскіх могілак сьведчаць пра шматвекавыя паселішчы тут людзей, якія вызнавалі Іслам. Менавіта тут, у Сорак Татары, па паданьню, пабудавана першая на гэтых землях мячэць. А першыя зьвесткі пра культавыя пабудовы татараў у Княстве мы знаходзім у «Трактаце аб татарах польскіх». Аўтар падкрэсьлівае прастату й беднату мясцовых мячэцяў, супрацьпастаўляючы іх у апісаньнях стамбульскім.

Яшчэ ў 30-я гады цяперашняга стагоддзя асобныя архітэктурныя храмы, характэрныя для мусульманскіх пабудоў, насілі некаторыя праваслаўныя храмы на Палесьсі, часьцей за ўсё ў паветах, раней шчыльна заселеных татарскай шляхтай, якая затым прымала праваслаўе. Турэцкі гісторык Ібрагім Паша Печэві сьцьвярджаў, што ў Рэчы Паспалітай у пачатку XVII стагоддзя было 60 татарскіх мячэцяў.

Татары ня толькі будавалі ў Княстве свае храмы, але й спраўлялі паломніцтва ў Мекку й Медзіну. Праўда, гэта маглі сабе дазволіць толькі забясьпечаныя людзі. На працягу XVI-XVII стагоддзяў паломніцтва ажыцьцявілі некалькі дзесяткаў татараў. Улічваючы значную адлегласць і колькасьць татараў можна сказаць, што гэта шмат.

***

Кожнага з вялікіх князёў і каралёў Рэчы Паспалітай татары, якія жылі на

НА ЗДЫМКУ: так выглядала мячэць у Слоніме, якая збудавана у XVI стагодьдзі, пасьля рэканструкцыі 1888 года. Будынак згарэў у 1944 годзе. Нядаўна мячэць у Слоніме перададзена на рахунак мясцовай мусульманскай грамады. Зараз сьвяты храм аднаўляецца.

Фатазды[illegible] даваенн[illegible]асу.

гэтых землях, лічылі сваім ханам. Сваю любоў і павагу да Вітаўта яны перанесьлі на дынастыю Ягелёнаў. Лічыцца, што толькі праўленьне Казімежа Ягелёнчыка (1440-1492) было неспрыяльным для татараў. У гэты час незаконна з іх спаганяліся падаткі, забаронена было выклікаць з Крыму імамаў, гвалтоўна хрысьціялі палонных. Але улічваючы, што ў час трынаццацігадовай вайны 600 татараў уваходзілі ў прыдворныя атрады караля; здаецца малаверагодным, што гэтыя прыгнёты зьдзяйсьняліся па яго асабістаму загаду. Спадкаемцы Казімежа заслужылі славу гасударау памяркоўных і добразычлівых да мусульман, ахоўвалі іх ад рэлігійных фанатыкаў і свавольства чыноўнікаў. Асаблівай павагай карыстаўся сярод татараў Зігмунт Аўгуст, культурны й рознабакова адукаваны valадар.

У другой палове XVI стагоддзя пачаўся паступовы занепад і зьбяненьне татарскіх паселішчаў у Рэчы Паспалітай. Галоўнай прычынай гэтага было драбленьне некалі вялізных уладаньняў у выніку сямейных спадчынных падзелаў. Акрамя таго, усё часьцей вайсковая здабыча ,не пакрывала выдаткаў на забесьпячэньне вайсковага татарына. Пачаўся масавы продаж сваіх земляў татарамі, на якіх ляжала вайсковая павіннасьць.

Дынастыя Вазаў

Пасьля сьмерці апошняга з Ягелёнаў, Зігмунта Аўгуста, ў 1572 годзе, становішча татараў зьмянілся. Усё часьцей гасударавы татары прадавалі свае землі і перасяляліся ва ўладаньні магнатаў, пры тым найбольш ахвотна ў маёнткі Радзівілаў, дзе ўжо ў першай палове XVI стагоддзя ствараліся татарскія паселішчы ля Клецка, Нясвіжа, Слуцка, Менска. Пад Клецкам было два вялікія паселішчы — Арда й Асмалова, лічыцца, што іх заснаваў князь Мікалай Радзівіл Чорны.

Па некаторых зьвестках у Рэчы Паспалітай у канцы XVII — пачатку XVII стагоддзяў жыло некалькі дзесяткаў тысяч татараў. Пацвярджае гэта й ліст султана Ахмэда II Зігмунту III Ваза, у якім ён піша пра 15 тысяч мусульман у Рэчы Паспалітай. Па іншых зьвестках, у дзяржаве знаходзілася тады 400 (!) мячэцяў.

У апошняй чвэрці XVI стагоддзя, у пэрыяд каталіцкай рэакцыі, становішча зьмянілася ў горшы бок. У 1588 годзе зьявіўся так закон: «Пастанаўляем і з гэтага часу жадаем, каб габрэй і татарын і кожны басурман... ні на якую пасаду ад Нас, Гасудара. І не ад паноў і савета Нашага прызначаны не быў і хрысьціян у няволі я меў».

Турэцкі гісторык Ібрагім Паша Печэві піша, што «няверныя» забараняюць мусульманам будаваць мячэці. Забарона гэтая, вельмі цяжкая для татараў, стала адной з прычын бунту татарскіх атрадаў у 1672 годзе. Панскі легат Ієзуіт Антоніо Пасэвіна у час знаходжаньня ў Рэчы Паспалітай зацікавіўся мясцовымі мусульманамі. У лісьце 1581 года ён прапануе правесьці місіянэрскую акцыю сярод татараў і нават пачынае работу па іх хрысьціянізацыі. Але, убачыўшы, што яна не дае вынікаў, кідае свае спробы.

У час рэлігійнага фанатызму татары не адчувалі сябе ў бясьпецы. У 1609 годзе пачынаюцца ганеньні на татарскіх кабет: іх абвінавачваюць у вядзьмарстве й многіх з іх спальваюць на вогнішчах за нашэньне на шыі маністаў з срэбраных і залатых манет «з д 'ябальскім пісьмом» (верагодна, што гэта былі манеты крымскіх ханаў). Усё гэта вымусіла татараў, якія жылі тут ужо некалькі стагоддзяў, эміграваць у Турцыю.

***

У 1624-1631 гадах, жадаючы вярнуць вайсковай арганізацыі татараў ранейшае значэньне, правялі рэвізію татарскіх маёнткаў, якія абкладаліся вайсковай павіннасьцю. Высьветлілася, што іх 723.

Ежы Кардзей піша ў 1631 годзе, што вайскова-радавая арганізацыя татараў складася з шасьці радоў, кожны з іх меў свой сьцяг: «... першая харуга — уланская, другая — яшынская (юшынская), трэцяя — найманская, чацьвёртая — ялаірская, пятая — кандрацкая, шостая — барынская».

Ва ўланскую ўваходзіла саслоўная знаць, якая ў Ардзе ўдзельнічала ў выбарах хана. Юшынская стваралася з племені ўйшун (юшын), якое ўваходзіла ў Ардзе ў старэйшы жуз казахаў. Пасьля ўйшунаў на гэтыя землі прыйшлі найманы — цюрскае племя, якое ў XIII стагоддзі ўваходзіла ў Мангольскую дзяржаву, а у XIV-XV стагоддзях — у склад жуза казахаў, потым паступова зьліліся з кыргызамі, узбэкамі, нагайцамі. Джалаірская ўяўляла сабою нашчадкаў мангольскага племені джалаір, у склад якога ўліліся цюрскія плямёны, яно таксама ўвайшло ў склад узбэкскай народнасьці. Усьлед за джалаірамі прыйшлі татары з племені кунграт (канграт). Нарэшце, у канцы XV стагоддзя — племя барын, гэта былі крымскія татары: старэйшы род барын лічыўся адным з вышэйшых арыстакратычных радоў Крымскага ханства.

У XVII стгоддзі ўжо намячаўся працэс распаду радавой арганізацыі татараў,— яна саступае месца тэрытаряльнай. У канцы XVII стагоддзя радавыя прыкметы застаюцца толькі ў некаторых прозьвішчах: Кандратовічы— нашчадкі племені кунгратаў, Бараноўскія і Туган-Бараноўскія — спадкаецы рода Барын.

***

Нягледзячы на тое, што пагоршыліся адносіны з польскай шляхтай, татары аддана служылі каралю і ўдзельнічалі ва ўсіх войнах Рэчы Паспалітай у XVII стагоддзі. У 1625-1629 гадах у вайне са Швецыяй біліся больш 10 татарскіх рот. У час паўстаньня Хмяльніцкага ў 1648-1655 гадах у войску Рэчы Паспалітай павялічылася патрэба ў прафесійных воінах. І татары складалі галоўны рэзерв, за кошт якога за кароткія тэрміны павялічылася колькасьць арміі.

***

Зразумела, татары ў Рэчы Паспалітай ня толькі ваявалі. Часта яны працавалі ў польскай дыпламатыі як паслы, перакладчыкі, сакратары і кур 'еры. У Зігмунта III і Уладзіслава VI перакладчыкам з арабскай мовы быў татарын Сулейман Рубаі. Двойчы ён езьдзіў з дыпламатычнай місіяй у Крым. У часы Яна Казімежа ў Крым езьдзіў кур 'ерам Кантымер Рубаі, сын Сулеймана. Вядома таксама, што пасьля адкрыцьця Стэфанам Баторыям Віленскага універсітэта ў 1587 і 1596 гадах, у ім вучыліся й татары.

Часы Карыбута і Яна Сабескага

У часы кароткага, але бурнага праўленьня Міхала Карыбута дайшло да нябачанай дагэтуль колькасьці хваляваньняў сярод татараў. Выклікаліся яны былі ў асноўным нявыплатай жалаваньня. Пачуцьцё падману з боку дзяржавы вымусіла частку татараў шукаць дапамогу ў Турцыі. У 1672 годзе яны на чале з Аляксандрам Крычыньскім перайшлі на бок турак, падзея гэтая адлюстравана Гэнрыхам Сянкевічам у «Пане Валадыеўскім». Жадаючы супакоіць тых, хто застаўся, сейм ацаніў затрыманыя выплаты ў 10000 злотых. І, таму што казна была пустая, кароль Ян Сабескі паабяцаў татарам узнагароджаньне выдаць у выглядзе земляў. З 1679 года пачалі расьсяляць татараў у пустуючых месцах Берасьцейскага, Гарадзенскага, Кобрынскага паветаў. Акрамя таго, у гэтыя гады Ян Сабескі ураўнаваў татараў-землеўладанікаў у правах з шляхтай. Адзіна, як спавядаючы іншую рэлігію, яны не атрымалі палітычных правоў. У гэты час будуюцца й тры новыя мячэці — у Студзянцы, Крушынянах і Бахоніках.

(Заканчэньне будзе)

ЭМІГРАЦЫЯ

Сакрэты прыгажосьці Сафі Ларэн

У мяне зайздрасьць да капялюшаў. Колькі іх было ў мяне на жыцьці! Яны адмысловыя й эксцэнтрычныя, жартаўлівыя і драматычныя. Кожны з іх прыносіць задавальненьне. Мне здаецца — жанчыну ў капялюшы немагчыма забыць.

Мне пашчасьціла, і ў Парыжы я сустрэла сапраўднага творцу капялюшаў. Жан Бартэ бярэ саломку, фэтр ці тканіну і на маіх вачах, быццам скульптар, стварае сапраўдны твормастацтва. Напрыклад, наўмысна для мяне ён зрабіў капялюш «Cas-buette» — з вузкімі аблогамі і круглым верхам. Капялюшы гэтага фасону з разнастайнага футра я нашу год дваццаць. Бартэ — адмысловы майстар, кожная яго мадэль дадае нешта індывідуальнае.

Адбіраць сабе капялюш ў краме, дзе адметны асартымент — вялікая асалода. Можна прымерыць ўсё, што пажадаецца, пераходзячы ад капелюша да капелюша. Бярэты падыходзяць амаль усім, а вось капялюшы складаных формаў неабходна адбіраць уважліва. Пераканацца, што аблогі і форма, і колер пасуюць да вашага твару, да прычоскі. Звычайна, вялікія аблогі аптычна зьмяншаюць твар, высокі цыліндр наадварот — павялічвае яго. Заўжды спраўдзіце, ці адпавядае строй капелюша з вашай фігурай. Калі жанчына невысокая, вялікі капялюш як бы робіць яе ніжэйшай, а маленькі капялюш не да твару высокай жанчыне. Мерваць капялюш неабходна перад люстрам і на увесь рост, каб зразумець ці адпавядаюць лініі.

Абавязкова назірайце, каб строй капялюша адпавядаў настрою. Жанчына з хмурым абліччам і вясёлым капялюшам — гэта недарэчнасьць. Саламяны капялюш падыходзіць да ўсіх лепшых строяў. Яны простыя, прывабныя і адлюстроўваюць водар, асабліва тады, калі ля аблогаў ёсьць некалькі кветак ці хоць стужка.

Парфумы, таксама як і шоўк, віно і жывыя кветкі для мяне неабходная раскоша. Мы памятаем пахі намнога часу далей і адпаведней, чым іншыя пачуцьці. З дапамогай адмысловага паху, які стала замацаваўся ў памяці, можна нават вандраваць праз час. У мяне асабістa гэта повязь з пахам мора. Існуе і іншы, які вяртае ў дзяцінства — пах аборы, луга і г. д. Яны замацаваліся ў памяці з далёкіх дзён вайны, калі матуля шукала па вёсках для мяне малако. Кожны раз, паспытаўшы яго, я адчуваю цяпло, утульнасьць і пашану.

Парфумы, як добрае віно: спачатку трэба глыбока падыхаць іх водарам. І толькі праз палову гадзіны скура набірацца гэтага паху. Выбіраючы парфумы, ня трэба іх па некалькі разоў нюхаць у краме. Есьць цудоўны мэтад: напырскаць некалькі капелек парфумы на руку і праз некалькі гадзін панюхаць. Вось тады й вырашайце, падабаюцца яны вам ці не. На наступны дзень такім жа шляхам паспытайце іншыя. У выніку зразумееце, што вам да спадобы.

Не выпадкова кажуць, што каханьня і парфумаў на ўсё жыцьцё не напасеш. Таму не купляйце іх на будучыню, не эканомце. Промні сонца, сьпякота і холад для парфумаў — забойцы. Калі флякон адчынены, то водар зьнішчаецца пад узьдзеяньнем кіслароду. Увогуле тэрмін жыцьця парфумаў не больш трох гадоў.

Калі вы носіце акуляры, то мастацтва фарбаваць бровы, векі патрабуе спэцыяльных здольнасьцяў. Пры дальнябачнасьці як у мяне, шкельцы павялічваюць вочы. Таму фарбу неабходна класьці па крыху. Карыстаючыся алоўкам, рабіце лініі як мага натуральней. Выракайцеся яркай касмэтыкі: спакойныя фарбы — самыя лепшыя для вас. Калі сухія румяны добра глядзяцца на вашых шчоках, зрабіце вузкую лінію на веках і пад брывамі. Пасьля скарыстаньня тушы, старанна расчашыце павекі, за шкельцамі нават самыя маленькія згусткі значна павялічваюцца.

Блізкарукім кабетам лепей выбіраць іншы макіяж. Шкло акуляраў зьмяньшае вочы, таму іх неабходна вылучыць — тут без алоўка не абыйдзешся. Да колеру алоўка прыстасуйце адпаведныя цені, вам іх лепей накласьці [illegible]дзей. Сьветлая цень пад бровамі [illegible] над павекамі прыгожа падкрэсьліць вочы. Сьветлыя бровы не падкрэсьлівайце занадта цёмным алоўкам. Калі ж бровы зусім безколерныя, [illegible]тала давядзецца фарбаваць. Н[illegible] прабуйце гэтую справу выконваць самастойна, абавязкова ідзіце да касмэтолага.

Памада для вуснаў, а ў мяне вусны поўныя, і я выключаю ярка-чырвоны колер. Памада з пурпурным адлівам на маіх цёмна-ружовых вуснах робіць рот занадта вялікім. Дваццаць год таму я знайшла свой ідэал — каралавы колер, сумесь ружовага і бэжавага.

У астатнім адносьцеся да свайго строю вельмі патрабавальна. Старайцеся падбіраць вопратку пад колер вашага макіяжу. Не перакусвайце на хаду. Кусочніцтва — вораг прыгажосьці. Не ўжывайце кансэрвантаў, а аддавайце перавагу сьвежаму хлебу, малаку, гароднiне. Хуткасьць — не павінна замяняць вам задавальненьне ад уласнага жаданьня пакухарыць. Праца на кухні заспакойвае, што вельмі патрэбна для вашай душы і для цела. Старайцеся рабіць усё так, каб атрымоўваць задавальненьне — гэта дадасьць вам упэўненасьці і вытанчанасьці.

ПА МАТЭРЫЯЛАХ ДРУКУ.

Андрэй МАКАРЭВІЧ

ТЫ АЛЬБО Я

Усё вельмі проста — казка
падмане,
Сонечны востраў зьнік у тумане.
Замкаў з паветра ня носіць зямля.
І хтосьці спазьніўся—
Ты альбо я?
Толькі ўвесну плачуць сьнягі,
І нават у мора ёсьць берагі.
Усіх нас сагрэе вера адна.
І хтосьці пасьпее—
Ты альбо я?
Усё вельмі проста: бяз гор
залатых
Падаюць зоркі ў рукі другіх.
Няма райскай птушкі сярод
крумкачоў,
І хтось памыліўся—
Я, мабыць, зноў...

* * *

Вельмі мала нам жыць—
Ды ня жыць нам памалу.
То мароз, то капеж,
То зацягнута неба імглой.
Толькі з кожнай вясной
Усё вастрэй адчуваньне фіналу
Лёгкай пьесы жыцьця,
Што здаецца нам проста гульнёй
Гэта нібы ў кіно,
Дзе мы ў залі і мы на экране.
Абяцаюць палёт,
І рыхтуюць ужо паласу.
Толькі час надыйшоў—
Грукат ў дзьверы, бразгочуць
ключамі.

І разбурана ўсё,
І гадзіньнік нагадвае сум,
Што тут так, што ня так—
Я прашу вас, ня варта спрачацца—
Вельмі мала нам жыць,
Яшчэ меней-кахаць.
Мы ўбачымся ўсе—
Можа, ўдасца [illegible]ацца,
Хоць на леташн[illegible] рэйс
Не пасьпець нам, відаць.

ПРА КАРОЎ

Хто мне падкажа вершам ці
словам,
Ад чаго самотна жывецца
каровам?
Ад чаго ляжаць яны ў полі—
ня скачуць,
Ад чаго маўчаць яны, нібы
плачуць?
Ад чаго карове той весяліцца—
І надой благі, і трэба цяліцца.
Калі кормяць іх, небарак, толькі
сенам,
А калі што ня так — па хрыбце
паленам.
Калі болей у цуды ня верыць
карова,
У чысьціню і шчырасьць людзкога
слова.
І надзея згасла на лепшую долю,
Бо з хлява ня вырвацца ёй на волю
Лашчыў я яе, частаваў шакаладкай,
Турбаваў сябе жахлівай загадкай,
Што вось яна міргае і не
заўважае,
Як лепшы час жыцьця яе пралятае.

СЬВЕТ ЛЕТНІХ СНОЎ

Не турбуйце яе — яна ня скажа
ні «так», ні «не».
Чорна-белы матыў—
Як нямое кіно.
Усё, што ёсьць у яе—
Гэта дваццаць няпоўных год.
І перакулены сьвет летніх сноў,
Дзень праходзіць, бы дым,
Наўдагон словы зноў...
Ён даўно няўцям сутнасьць слоў
І завулкам пустым
Яна паверне зусім адна.
У перакулены сьвет летніх сноў,
Нібы гукі вякоў,
Нібы цені чужой гульні,
Надакучлівых дзён
мітусьня.
Гэты сьвет летніх сноў,
Быццам на вастрыі ляза,
І толькі кропляй расы-сьляза.
Яна ўжо ў палоне летніх сноў,
Яна ўжо ў палоне летніх
сноў...

Пераклаў
Уладзімер ХІЛЬМАНОВІЧ.

Рэлігійныя сьвяты 1994 года

ПРАВАСЛАЎНЫЯ

7 студзеня — Нараджэньне Хрыстова
14 студзеня — Новы год
19 студзеня — Вадохрышча
15 лютага — Стрэчаньне (Грамніцы)
7 красавіка — Благавешчаньне
24 красавіка — Вербная нядзеля
1-2 траўня — Вялікдзень
10 траўня — Радаўніца
9 чэрвеня — Ушэсьце
19 чэрвеня — Сёмуха
20 чэрвеня — Духаў дзень
12 ліпеня — Дзень Пятра й Паўла
19 жніўня — Спас
28 жніўня — Успеньне
21 верасьня — Нараджэньне Божай Маці
27 верасьня — Узьвіжаньне
14 кастрычніка — Пакровы
4 сьнежня — Увядзеньне ў храм

КАТАЛІЦКІЯ

1 студзеня — Новы год
6 студзеня — Вадохрышча
2 лютага — Благавешчаньне
27 сакавіка — Вербная нядзеля
3-4 красавіка — Вялікдзень
12 траўня — Ушэсьце
29 траўня—Сёмуха
22 чэрвеня — Духаў дзень
29 чэрвеня — Дзень Пятра й Паўла
6 жніўня — Спас
15 жніўня — Успеньне
8 верасьня — Нараджэньне Божай Маці
14 верасьня. Узьвіжаньне
1 лістапада — Дзень Усіх Сьвятых
2 лістапада — Задушны дзень
25 сьнежня — Нараджэньне Хрыстова

ЕХБ, ХВЕ

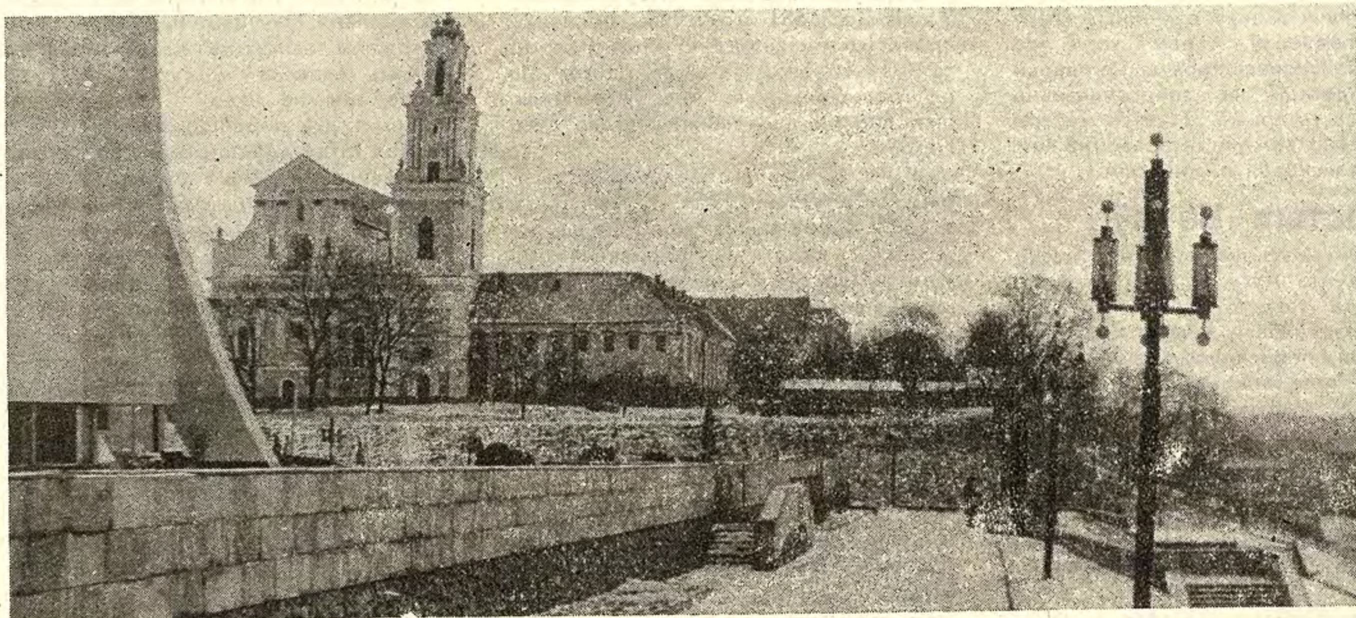
1 студзеня — Новый год
7 студзеня — Нараджэньне Хрыстова
19 студзеня — Вадахрышча
15 лютага — Стрэчаньне (Грамніцы)
7 красавіка — Благавешчаньне
24 красавіка — Вербная нядзеля
1-2 траўня — Вялікдзень
9 чэрвеня — Ушэсьце
19 чэрвеня — Сёмуха
19 жніўня — Спас
25 верасьня — Сьвята жніва

ІУДЗЕЙСКІЯ

25 лютага — Пурым
27 сакавіка — Песах (Вялікдзень)
16 траўня — Шавуэс
6 верасьня — Рош-Ашана (Новы год)
15 верасьня — Іом-Кіпур
20 верасьня — Сукот (Кушчы)
28 верасьня — Сімхас-Тора
28 лістапада — Ханука

МУСУЛЬМАНСКІЯ

12 лютага — Першы дзень рамазана (паста)
14 сакавіка — Ураза-Байрам
21 траўня — Курбан-Байрам
11 чэрвеня — Хіджра (Новы год)
20 жніўня — Маўлід

Гарадзенскія матывы.

17, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.10, 00.10. Пад купалам сусвету. **9.20, 00.20.** Пяць хвілін на жарты. **9.25.** «Уладзімір Высоцкі — кінаакцёр. Штрыхі да партрэта». Дак. фільм. **10.35.** Фільм-канцэрт. **11.05.** «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 1-я серыя. **12.10.** Тэлевізійны дом кіно. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Каршуны здабычай не дзеляцца». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. **15.50.** Мультфільм. **16.05.** Каралеўскае паляванне. **17.05.** Тэлебачанне — школе. Мая Радзіма — Беларусь. 4-ы клас. **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** Конкурс юных кампазітараў. (Гр.). **18.05.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.20.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **18.55.** Дакументальны фільм. **19.15.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.35.** Прэм ´ера дак. фільма беларускага тэлебачання «Чарнобыльскі сіндром». **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** На пытанні тэлегледачоў адказвае старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі С. С. Шушкевіч. Прамая лінія. **22.35.** Спартыўны тэлекур ´ер. **22.55.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **23.00.** «Фенікс». Маст. фільм (Аўстралія). Заключная серыя. **00.00.** Надвор ´е. **00.25.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

17.00, 20.00, 00.00. Новости. **17.25.** Гол. **17.55.** Документы и судьбы. **18.00.** Погода. **18.05.** Премьера телесериала «Мелочи жизни». 31-я серия. **18.40.** Миниатюра. **18.55.** «Мы». Авторская программа В. Познера. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** «Поминальная молитва». Фильм-спектакль. **00.20.** Пресс-экспресс. **00.30.** Фехтование. Международный турнир «Московская сабля».

КАНАЛ «РОССИЯ»

14.00. Здоровье. **14.30.** Теннис. Открытый чемпионат Австралии. **15.30.** Там-там-новости. **15.45.** Бизнес в России. **16.15.** Новая линия. **16.50.** Спасение 911. **17.45.** Русская виза. **18.15.** Абракадабра. **18.45.** Праздник каждый день. **19.00, 22.20.** Вести. **19.25.** Подробности. **19.40.** Детектив по понедельникам. «Родосский треугольник». Худ. фильм из сериала «Эркюль Пуаро». **20.40.** Хроно. **21.15.** Без ретуши. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Мои друзья — мое богатство». Благотворительный концерт.

ПОЛЬША-I

14.30. Школы в Европе. **14.50.** Документальный фильм. **15.30.** Беседа с профессором А. Гейшторем. **15.35.** Какие мы есть. **15.50.** Память народа. **16.10.** Независимость. **16.20.** Беседа с профессором А. Гейшторем. **16.25.** Альбом Варшавского восстания. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.**Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Квант. **18.40.** Домашний юрист. **19.05.** Комедийный сериал пр-ва США. **19.30.** Журнал литературных новостей. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Прямо из Бельведера. **21.20** .Телетеатр. «Фуга». **22.55.** Приглашение в телетеатр. «Дети солнца». **23.10.** Миниатюры. **23.15.** Репортаж. **23.40.** Лексикон польской развлекательной музыки. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.35.** «Жизнь на продажу». Сериал пр-ва Италии. **02.10.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

14.00. Панорама. **14.05.** «Сорокалетний — двадцать лет спустя». **15.00.** Документальный фильм. **16.00.** Мои книги. **16.20.** Приветствие. **16.35.** Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Репортаж. **17.40.** Обзор кинохроник. **18.15.** Польская кинохроника. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США. **21.20.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Репортеры двойки представляют. **23.00.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **00.35.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.05.** Ночь и стресс. **01.25.** Концерт. **02.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США.

18, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.20.** Надвор ´е. **8.30, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.35.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Мая Радзіма — Беларусь. 4-ы клас. **9.20.** «Фенікс». Маст. фільм (Аўстралія). Заключная серыя. **10.20.** «Пад небам Італіі». Роздум пасля падарожжа. **10.50.** Барцы збіраюць сяброў. **11.50.** «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 2-я серыя. **12.55.** «Вяцкія карункі». Кінанарыс. **13.10.** Урокі здароўя. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40, 18.00.** Дзелавая хроніка. **13.50.** «Чорная ружа — эмблема смутку, чырвоная ружа — эмблема кахання». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.05.** Мультфільм. **16.20.** Тэлебіржа. **16.30.** «Нов і К»-топ-10. **17.30.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. Творчы партрэт А. Пашкевіч (Цёткі). **18.10.** Абласныя навіны (Віцебск).

намічная хваля. Прамая лінія. **20.00.** Кампазітары Беларусі. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** Надвор ´е. **22.00.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял; НІКа; Начное рандэву.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 00.00. Новости. **5.20.** Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45, 13.55, 17.50.** Мультфильм. **8.20.** Премьера худ. фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.10.** Человек и закон. **9.40.** Гол. **10.10.** Дети — детям. **10.50, 00.20.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Детство Темы». Худ. фильм. 1-я и 2-я серии. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Предприниматель. **15.10.** Дело. **15.20.** «Моя семья и другие животные». Телефильм. 1-я серия (Великобритания). **15.50.** Между нами, девочками... **16.10.** XVI Международный московский кинофестиваль для детей и юношества. **16.50.** Азбука собственника. **17.25.** За кулисами. **18.00.** Погода. **18.05** . «Просто Мария» (Мексика). **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Золотой шлягер. **21.30.** Из первых рук. **21.45.** Худ. фильм «Сделано в СССР». **23.15.** Окно в ночи. **00.30.** Чемпионат Международной профессиональной баскетбольной лиги ЦСКА — «Динамо-М».

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00, 16.30.** Новая линия. **7.20.** Время деловых людей. **7.50.** Мульти-пульти. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.30.** Клуб «Желтая подводная лодка» **.11.00.** «Сказка странствий». Худ. фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Дневной сеанс. «Осенний подарок фей». **14.40.** Телегазета. **14.45.** Теннис. Открытый чемпионат Австралии. **15.45.** Там-там новости. **16.00.** Студия «Рост». **17.15.** Когда мы были детьми... **17.45.** Проще простого. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Подробности. **19.40.** Премьера худ. телефильма «Санта-Барбара». **20.30.** Площадь искусств. **21.15.** «Вспоминаю с любовью». М. Растрапович. **21.45.** Аз есмь. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. **23.50.** Хранители истины. **00.20.** Короче...

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для детей. «Тик-так». **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Наша Балтика. **14.50.** Кухня. **15.05.** Клуб домашнего компьютера. **15.30.** В кругу науки. **15.45.** Счет математики. **16.00.** Рисуй с нами. **16.15.** Со знанием по жизни. **16.30.** Джойстик. **16.50.** Человек, техника, окружающая среда. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Сенсации XX века. **18.40.** Развлекательная программа. **19.05.** «Марфи Браун». Сериал пр-ва США. **19.30.** Чрезвычайный пересмотр. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Сеймограф. **21.25.** Приключенческий фильм пр-ва США. **23.10.** Письма о хозяйстве. **23.40.** Развлекательная программа. **00.00.** Вечерние новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.**Музыкальная программа. **00.30.** Необычные биографии. **01.55.** После полуночи. **01.40.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

15.00. Специальная линия. **15.50.** Документальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Аннетта». Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Публицистическая программа. **17.45.** Отчизна. **18.00.** Животные в поговорках. **18.10.** Католическая программа. **18.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **20.05.** Биографии. **21.00.** Театральная студия двойки. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Экологическая программа. **23.00.** «Пять последних дней». Фильм пр-ва Германии. **01.00.** Панорама. **01.05.** «Враг врага». Сериал пр-ва Швеции.

19, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.20, 21.50.** Надвор ´е. **8.30, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.35.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. Творчы шлях А. Пашкевіч (Цёткі). **9.30.** «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял. **10.15.** Студыя «Тэлесябрына». **11.15.** «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 3-я серыя. **12.20.** Аэробіка. **12.55.** «З душой». Тэлефільм. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** «Сем самураяў». Маст. фільм (Японія). 1-я і 2-я серыі. **16.15.** Мультфільмы. **16.45.** Відзьма-нявідзьма. **17.45.** «Дзённік Прынёмання». (Гр.). **17.55.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма (Гр.). **18.55.** «Адрасы дружбы». СШ № 14 г. Гродна — член клуба ЮНЕСКА. **19.35.** «Цівалі»: крок да прызнання. Вынікі выступлення мінскіх хакеістаў ў розыгрышы Кубка Еўропы. **20.05.** Ансамбль «Бяседа» прадстаўляе заслужаную артыстку Беларусі Святлану Суседчык. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.00.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял. 10-я серыя; НІКа; Асацыяцыя кінематаграфістаў прадстаўляе: аператар-пастаноўшчык Андрэй Булінскі.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 00.00. Новости. **5.20.** Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45, 13.55, 17.55.** Мультфильм. **8.20.** «Сорока». Детская информационная программа. **8.40.** Премьера худ. фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** В мире животных (с сурдопереводом). **10.10, 15.50.** Марафон-15. **10.50, 00.20.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Капитан Фракасс». Худ. фильм. 1-я серия. **12.30.** «Виктория». Худ. фильм. **14.25.** Предприниматель. **15.20.** «Моя семья и другие животные». Телефильм 2-я серия (Великобритания). **16.30.** Премьера мультфильма «Летающий дом». **17.25.** В эфире межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **17.50.** Документы и судьбы. **18.05.** Погода. **18.10.** «Просто Мария». **19.00.** За Кремлевской стеной. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Аншлаг! Аншлаг! **22.05.** Худ. фильм «Женщины». **00.30.** MTV.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00, 10.25, 16.25.** Новая линия. **7.20.** Время деловых людей. **7.50.** Мульти-пульти. **8.00.** Хранители истины. **9.00.** Без ретуши. **9.55.** «Крещение господне». Док. фильм. **10.55.** Худ. телефильм «Санта-Барбара». **11.45.** «К-2» представляет: «Абзац». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Последняя ночь». Худ. фильм. **15.05.** Теннис. Открытый чемпионат Австралии. **16.05.** Там-там новости. **16.20.** Телегазета. **17.10.** Человек дела. **17.40.** Верхняя палата в лицах. **17.55.** Хозяин. **18.25.** Я — лидер. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Подробности. **19.40.** «Санта-Барбара». **20.30.** L-клуб. **21.20.** Уходящая натура. **22.05.** Экран криминальных сообщений. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. **23.50.** Ночная дискотека.

ПОЛЬША-I

14.30. Английский язык в бизнесе. **14.40.** Патриотизм раньше и теперь. **14.50.** Публицистическая программа. **15.05.** Путешествие в прошлое. **15.15.** Польский патриотизм. **15.20.** Поставы. **15.40.** Обычные поляки. **16.05.** Историческая программа. **16.45.** Патриотизм современных поляков. **16.50.** Какая школа. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.**Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Экологический журнал. **18.40.** Телетурнир. **19.05.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **23.10.** Клуб 21. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.**Музыкальная программа. **00.30.** Комедия пр-ва Польши. **01.50.** Время для бессонницы.

ПОЛЬША-II

12.00. Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Спортивная студия. I1 300. Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** Малый экран— большой формат. **15.09.** Спортивная студия. **15.50.** Публицистическая программа. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Каспер и его друзья». Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Тележурнал. **17.20.** Животные вокруг нас. **17.50.** Розыгрыш лото. **18.05.** От первого до первого. **18.30..** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.30.** Какой капитал. **21.00.** Малый экран — большой формат- **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.05.** «В эфире». Сериал пр-ва США. **23.30.** Крах надежды. **00.10.** Эра водолея. **00.40.**Музыкальное путешествие. **01.00.** Панорама. **01.05.** Арт ночь.

20, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.20, 21.50.** Надвор ´е. **8.30, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.35.** Фільм-канцэрт. **8.55, 17.55.** Складчына. **9.10, 12.05.** Мультфільмы. **9.30.** «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял. **10.15.** Тэлефільмы. **10.50.** «Жалезныя гульні». Маст. фільм. **12.25.** «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 4-я серыя. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** Музычны фільм. **14.35.** Тэлебіржа. **14.45.** Асаблівы выпадак. **15.15.** Гісторыя Беларусі. 6-ы клас. **15.45.** Песні беларускіх кампазітараў. **18.10.** Абласныя навіны (Гр.). **18.25.** Наша здароўе. **19.00.** Зачытайце маё пісьмо... **19.05.** Партрэт на фоне часу. **19.35.** Мінскі абласны камерны хор выконвае духоўную музыку. **20.15.** Пазіцыя ўрада. **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.00.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял. 11-я серыя; НІКа; «Гран-пры» Рэспублікі Беларусь. Міжнародныя спаборніцтвы па лёгкай атлетыцы.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Концерт народной музыки. **8.20, 12.25.** Мультфильм. **8.30.** Премьера худ. фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.20.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.10, 16.10.** ... До 16 и старше. **10.50, 00.30.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Капитан Фракасс». Худ. фильм. 2-я серия. **13.00, 00.40.** Футбол. На пути к Уэмбли. **14.25.** Предприниматель. **14.55.** Как добиться успеха. **15.10.** «Моя семья и другие животные». Телефильм. 3-я серия (Великобритания). **15.40.** Выступает заслуженный ансамбль танца «Солнышко». **16.50.** Технодром. **17.25.** Лабиринт. **17.50.** Документы и судьбы. **18.00.** Погода. **18.05.** «Просто Мария». **18.55.** Матадор. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Лотто «Миллион». **21.25.** Премьера худ фильма «Твин Пикс». 23-я серия (США). **22.20.** Встреча в концертной студии «Останкино» с поэтом Б. Чичибабиным. **23.10.** 50x50. В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30** Формула-730. **7.00, 10.40, 15.15, 16.15.** Новая линия. **7.2[illegible]** [illegible]емя деловых людей. **7.50.** Поехали. **8.00.** Всемирные нов[illegible] Эй-би-си. **8.30, 12.00, 17.00.** Телемарафон «Шаги Победы». **8.40.** [illegible]есшумные лидеры. **9.10.** Аз есмь. **9.35.** «Дремучий лес с таинственной лукой». Док. фильм. **9.55.** Мастер-класс. М. Растрапович. **11.10.** Худ. телефильм. «Санта-Барбара». **12.10.** Золотая шпора. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Соседи по планете. **13.55.** Телегазета. **14.00.** Теннис. Открытый чемпионат Австралии. **15.00.** Параллели. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **19.25.** Подробности. **19.35.** Праздник каждый день. **19.50** .«Санта-Барб[illegible]». **20.40.** Рек-тайм. **21.15.** Экспоцентр представляет. **21.[illegible]** [illegible]а политическом олимпе. **22.40.** Автомиг.**22.45.** Звезды гов[illegible] **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Чемпионат Европы по фигу[illegible]ому катанию. **23.50.** Экран криминальных сообщений. **00.00.** Времена года.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Полицейские из Майями». Сериал пр-ва США. **11.55.** Музыкальная программа. **12.00.** Четверть часа на экране. **12.15.** Телетурнир. **12.40.** Программа о малышах. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для молодежи. **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Медицина и магия. **15.05.** Не только о динозаврах. **15.20.** Радость жизни. **15.25.** Животные мира. **16.00.** Выстрел в десятку. **16.05.** Такой пейзаж. **16.30.** Мы взрослые. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **18.45.** Антенна. **19.05.** Энергетическая альтернатива. **19.30.** Католическая программа. **20.00.** Музыкальная программа. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Правительственный журнал. **21.20.** «Полицейские из Майями». Сериал пр-ва США. **22.15.** Только в первой программе. **23.00.** Хозяйственные новости. **00.20.** Горячая линия. **00.30.** Музыкальная программа. **00.35.** «Огненная кровь». Документальный сериал. **01.20.** Это люблю.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.05.** Местная программа. **9.35.** Мультсериал. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.35.** Мой маленький мир. **17.55.** Жизнь рядом с жизнью. **18.30.** «Поколения» Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **20.35.** «Профессия — любитель» . Документальный фильм. **21.00.** Фестиваль старинной музыки. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** История об истории. **23.00.** Концерт. **00.35.** Музыкальная программа. **01.00.** Панорама. **01.05.** Репортаж.

21, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.20 , 21.50.** Надвор ´е. **8.30, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.35, 12.25.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Гісторыя Беларусі. 6-ы клас. **9.30.** «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял. **10.15.** «Зямлі маёй паданні...» Інсцэніроўка паводле беларускага фальклору. **10.30.** Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв ´ю. **10.45.** «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 5-я серыя. **11.50.** «Карамболь». Ток-шоу з удзелам народнага артыста СССР кінарэжысёра Віктара Турава. **13.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **13.40.** Дзелавая хроніка. **13.50.** «Вяселле старэйшага брата». Маст. фільм. **15.00.** «Гран-пры» Рэспублікі Беларусь. Міжнародныя спаборніцтвы па лёгкай атлетыцы. **15.40.** Рок-айленд-шоу. **17.00.** «Голас». Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў. **18.00.** «Дзённік Прынёмання». (Гр.). **18.10.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма (Гр.). **19.00.** Якія мы гаспадары. **19.30.** Беларускія музычныя весткі. **20.15.** Студыя «Тэлесябрына». **20.30.** Кантакт: адрасы, прапановы; інфармацыя. **20.35.** Калыханка. **22.00.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял. 12-я серыя; НІКа; «Мой ласкавы і пяшчотны звер». Маст. фільм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 00.00. Новости. **5.20.** Утренняя разминка. **5.30.** Утро. **7.45.** Эстрадный концерт. **8.20.** Веселые нотки. **8.40, 15.15.** Фильм — детям. «Тропинка в небо». **9.20, 15.55.** Олеся и компания. **9.50.** Запомните меня такой. **10.20, 18.15.** Америка с М. Таратутой. **10.50, 00.20.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Участковый, кто убийца?». Фильмы 1-й и 2-й. **13.35.** Мультфильм. **14.25.** Деловая хроника. **14.35.** Бридж. **15.00.** Бизнесс-класс. **16.20.** Бессоница. Передача из Мурманска. **16.50.** Технодром. **17.25.** Надо посмотреть. **17.40.** Человек и закон. **18.10.** Погода. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Премьера худ. фильма «Твин Пикс». 24-я серия (США). **21.40.** Человек недели. **21.10.** В поисках утраченного. **22.20.** Человек недели. **22.35.** «Парад фестивалей». Международный кинофестиваль в Палмспрингс (США). **23.15.** Музобоз. **00.30.** Программа «Ночь». **01.50.** Программа «Х».

КАНАЛ «РОССИЯ»

6.00, 13.00, 19.00, 22.20. Вести. **6.20.** Требуются... Требуются... **6.30.** Формула-730. **7.00.** Новая линия. **7.20.** Время деловых людей. **7.50.** Поехали. **8.00.** Всемирные новости Эй-би-си. **8.30.** Доброе утро. **9.00.** XX век в кадре и за кадром. **10.00.** Наш сад. **10.30, 16.45.** Новая линия. **11.00.** Худ. телефильм «Санта-Барбара». **11.50.** Белая ворона. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Телевизионный театр России. **14.05.** Теннис. Открытый чемпионат Австралии. **15.00.** Бизнес в России. **15.30.** Там-там-новости. **16.30.** М-трест. **16.45.** Телегазета. **16.55.** Дисней по пятницам. **17.45.** Звездный дождь. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Подробности. **19.40.** «Гусарская баллада». Худ. фильм. **21.20.** «К-2» представляет: «Перпендикулярное кино». **22.10.** Никто не забыт. **22.05.** «От дождя до дождя». Мультфильм для взрослых. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Вечерний салон. **00.25.** Клуб «Желтая подводная лодка».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.35.** Дошкольники дома. **11.00.** «Утраченные грезы». Фильм пр-ва Франции. **12.30.** Музыкальная программа. **12.45.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для детей. **14.30.** Английский язык. **14.45.** Люди и политика. **15.00.** Так как в кино. **15.15.** Защищая свое мнение. **15.40.** Не только о поэзии. **15.45.** Слово.'1 600. Совершенные и несовершенные. **16.10.** Если не Оксфорд то что? **16.35.** Английский язык. **16.35.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Автомания. **18.40.** Это вопрос... **19.00.** Свидание «втемную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Долгое, жаркое лето». Фильм пр-ва США. **23.20.** Спортивная студия. **00.20.** Новости. **00.30.** Горячая линия. **00.40.** Музыкальная программа. **00.45.** Художественный фильм. **02.15.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.35.** «Батмэн». Мультсериал. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Бэтман». Мультсериал. **17.00.** Новости. **17.05.** Программа для молодежи. **17.30.** «Пылающие сердца». Сериал пр-ва Франции. **18.20.** Грусть и мечты. **18.45.** Телетурнир. **19.00.** Новости. **19.05.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спортивная программа. **22.40.** Тележурнал. **23.20.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **00.05.** Телетеатр. «Я умер, чтобы жить». Часть 2. **01.10.** Панорама. **01.15.** Рок-концерт. **02.15.** «Пылающие сердца». Сериал пр-ва Франции.

22, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕВАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.20, 21.45.** Пяць хвілін на жарты. **8.25.** Надвор ´е. **8.45.** «Ніхто, акрамя цябе». Тэлесерыял. 12-я серыя. **9.30.** Здароўе. **10.00.** Паказвае Гродна. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Мой ласкавы і пяшчотны звер». Маст. фільм. **13.05.** 20 мінут рэдактара. **13.25.** «Сабачае жыццё». Тэленарыс. **13.55.** «Галінка вярбовая, галінка цярновая». Тэлефільм. **14.20.** «Мой маленькі поні». Мультфільм (ЗША). **14.50.** Для дзяцей. Дарожная азбука. **15.10.** Дзяржаўны канцэртны аркестр прадстаўляе заслужанага артыста Беларусі Валерыя Дайнеку. **16.20.** 625... Лазер-відэа. **16.50.** ПІК. Публіцыстычна-інфармацыйны відэаканал для падлеткаў. **17.20.** Паэтычная гасцёўня. **17.35.** «Войскі асобага прызначэння». Тэлефільм (Аўстралія). Заключная серыя. **18.05.** Творчае маладзёжнае аб ´яднанне «Крок». **19.35.** «Нов і К» — Топ-10. **20.35.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** «Рускі раман». Маст. фільм. 1-я серыя. **23.05.** НІКа. **23.20.** «Еўрапейскі калейдаскоп» (з субцітрамі). **23.50.** Каскад. **00.05.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 20.00. Новости. **6.25.** Утренняя разминка. **6.35.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.** «Марафон-15» представляет... **8.30.** В эфире межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **9.55.** Утренняя почта. **10.25.** Смак. **10.40.** Врата тайны. **11.25.** Земля людей. **11.55.** Помоги себе сам. **12.25.** «Среди серых камней». Худ. фильм. **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Премьера худ. фильма для детей «Пеппи Длинный чулок». 18-я серия. **14.55.** Жизнь и политика. **15.25.** Экстро-НЛО. **16.55.** Спортивная программа «Ультра-си». Фигурное катание. Чемпионат Европы. Произвольный танец. **16.55.** Премьера док. фильма «Эрмитаж». Фильм 1-й. **17.25.** Эхо недели. **17.50.** Любовь с первого взгляда. **18.45.** Премьера худ. фильма «Контракт на Черри стрит». 3-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Премьера худ. фильма «Превратности судьбы». 3-я серия. **21.35.** Вручение призов МТВ. **23.05.** Последний киносеанс. «Зверь, выходящий из моря». В перерыве — Новости и Погода.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.05. «Мы будем счастливы». Док. фильм. **7.30.** Родники. **8.00.** Ретро-шлягер. **8.30.** Студия «Рост». **9.00.** Костромские узоры. **9.30.** Пилигрим. **10.15.** До Москвы — далеко. **11.00.** «Алые паруса». Худ. фильм. **12.35.** Телеэрудит. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.00, 19.00, 22.20.** Вести. **13.20.** Карьера. **14.20.**Соотечественники. **14.50.** «К-2» представляет: «Звезды» Америки». **15.20.** Футбол без границ. **16.15.** Фильм-премьер. **16.30.** Театральный разъезд. **17.15.** Чемпионат Европы по фигурному катанию. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Урга». **21.25.** Экспоцентр представляет. **21.30.** Голоса «Санта-Барбары». **22.00.** Репортер. **22.40.** Автомиг.**22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **22.55.** Программа «А». **23.55.** Теннис. Открытый чемпионат Австралии.

ПОЛЬША-I

8.00.Информационно-хозяйственный журнал. **8.20.** Агрорынок. **8.45.** Из Польши. **9.05.** Мнения и эмоции. **9.25.** Все об огороде. **9.50.** **10.10.** Программа дня. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». [illegible]рограмма католической редакции для детей. **10.35.** Программа [illegible]я детей. **12.00.** На пути приключений. **12.50.** Люди и события. [illegible].10. Полчаса для семьи. **13.45.** «Море». Тележурнал. **14.20.** Спортивная студия. **15.00.** Мультфильмы Диснея. **16.15.** Зимнее MTV. **16.30.** Телетеатр воспоминаний. «Контракт». **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Документальная программа. **18.55.** Сатирическая программа. **19.20.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **20.05.** Детский тележурнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Коллегия адвокатов». Сериал пр-[illegible] Польши. **22.45.** Финал телетурнира. **00.05.** Новости. **00.15.** Спор[illegible]зная суббота. **01.20.** «Господин Фрост». Фильм пр-ва Англии. [illegible].05. «Горячее сердце». Фильм. пр-ва США.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Военно-публицистическая программа. **9.00.** Программа для детей. **10.00.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.20.** Урок языка глухонемых. **10.25.** Приветствие. **10.35.** Документальный фильм. **11.10.** Гениальная эпоха. **11.40.** Развлекательная программа. **12.00.** Встречи с музыкой. **13.00.** Академия польского кино. **14.40.** История одного знакомства. **15.00.** Письма из Европы. **15.30.** Спортивная студия. **16.20.** Животные мира. **16.55.** Розыгрыш лото. **17.00.** Панорама. **17.05.** Большая игра. **18.05.** «Сорокалетний — 20 лет спустя». Сериал пр-ва Польши. **19.00.** Панорама. **19. 05.** Местная программа. **19.30.** Телетурнир. **20.00.** Школа лгунов. **20.30.** Музыкальная программа. **21.10.** Вопросы о Польше. **22.00.** Панорама. **22.25.** Слово на воскресенье. **22.30.** Документальный фильм. **23.10.** «Пока будут течь реки». Сериал пр-ва США. **01.00.** Панорама. **01.05.** Рок-ночь.

23, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.35.** Пад купалам сусвету. **8.20, 21.00.** Пяць хвілін на жарты. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** «Зоркі» на экране. «Рускі раман». 1-я серыя. **10.15.** MTV. **10.45.** Аэробіка. **11.20.** Вас выклікае «Спартландыя». **12.50.** Асілак. **13.50.** Кубак Беларусі па міні-футболу. Фінал. 2-гі тайм. **14.30.** Тэлевізійны клуб «Гаў-гаў». **14.45.** Мультфільм. **15.00.** Шоу-TV «Тры апельсіны». **15.30.** АВС-клуб. **15.45.** Кампазітары Беларусі. **17.15.** Свята танца. Міжнародны фестываль спартыўных танцаў. **Вясёленькая нядзеля.** **18.00.** Праграма фільмаў Чарлі Чапліна. **18.35.** ж Інес-шоу (Вялікабрытанія — ЗША). Частка 13-я. **19.05.** Радавод. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.10.** «Пастка». Маст. фільм (Францыя). **22.55.** Не забудзьце ўключыць тэлевізар. **23.05.** Каралеўскае паляванне.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 17.30, 00.00. Новости. **6.20.** Утренняя разминка. **6.30.** Телесеренада. **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Без паузы. **8.35.** С утра пораньше. **9.05.** Полигон. **9.35.** Спортлото. **9.50.** Пока все дома. **10.20.** Умники и умницы. **11.00.** Новое поколение выбирает. **11.45.** Под знаком «Пи». **12.30.** Провинция. **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера док. фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.20.** Диалог в прямом эфире. **15.50.** Живое дерево ремесел. **16.00.** Премьера мультфильмов «Кот Феликс», «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.50.** Панорама. **17.45.** Антология юмора. **18.30.**Авто-шоу. **18.50.** Телелоция. **19.05.** Погода. **19.10.** Фигурное катание. Чемпионат Европы. Показательные выступления. **21.00.** Воскресенье. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Большой театр. **22.50.** История любви. **23.25.** Большая прогулка. **00.20.** «Тысяча и одна ночь». Музыкальная программа.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.05. Мульти-пульти. **7.15.** «Девочка из блокадного города». Док. фильм. **7.25.** «О тех, кто помнит». Док. фильм. **7.55.** Доброе утро! **8.25.** «Девятый вал». Развлекательная викторина. **8.55.** Студия «Рост». **9.25.** Если вам за... **9.55.** Аты-баты... **10.25.** Кипрас Мажейка. **10.55.** Музей кино. **12.05, 12.40.** Шесть соток. **12.25, 13.35.** Матч звезд НХЛ. **13.00, 19.00, 22.20.** Вести. **13.20.** Не вырубить... **14.20, 15.50.** Лучшие игры НБА. **14.50.** В мире животных. **16.55.** Волшебный мир Диснея. **17.45.** Сам себе режиссер. **18.15.** У Ксюши. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Воскресный вечер с Эй-би-си. «Измена». Худ. фильм. **21.15.** Коробка передач. **21.30, 22.55.** «В гостях у Галины Волчек». Часть 1-я. **22.40.** Автомиг. **22.45.** Звезды говорят. **22.50.** Спортивная карусель. **23.40.** Теннис. Открытый чемпионат Австралии.

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.15.** Сельскохозяйственный журнал. **9.30.** Сельскохозяйственная программа. **9.55.** Программа дня. **10.00.** Программа для детей. **10.25.** Телеутро. **10.55.** Музыкальная программа. **11.10.** «Домик в прерии». Сериал пр-ва США. **12.00.** «Динозавры». Сериал пр-ва США. **13.00.** Телеконцерт пожеланий. **13.30.** Телетеатр для детей. «Этот прекраснейший мир». **14.05.** С камерой среди зверей. **14.25.** Сто вопросов. **15.00.** Спортивная студия. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия Колби». Сериал пр-ва США. **19.20.** 7 дней мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Малибо Роад 2000». Фильм пр-ва США. **22.15.** Спортивное воскресенье. **23.05.** Культурно-публицистическая программа. **23.30.** Встреча с балладой. **00.20.** Документальный фильм. **00.45.** «Ты же ищешь меня». Фильм пр-ва Испании. **02.10.** Музыка Моцарта.

ПОЛЬША-II

8.30. Эхо недели. **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.15.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Час с Ганной Берберой. **13.00.** «Гибель Римской империи». Фильм пр-ва США. **14.20.** Документальный фильм. **15.00.** Звезды тех лет. **15.50.** Вторая программа. **16.00.** Путешествие во времени и пространстве. **16.30.** «Вов». Сериал пр-ва США. **17.00.** Панорама. **17.10.** Программа о животных. **17.35.** «Дети, заботы и мы». Сериал пр-ва США. **18.15.** События недели. **18.45.** Музыкальный журнал. **19.25.** Телетурнир. **20.00.** Музыкальная программа. **21.00.** Мультфильм. **21.10.** Специальная линия. **22.00.** Панорама. **22.30.** Необитаемый остров. **23.20.**«Отцы и сыновья». Сериал пр-ва Германии. **00.25.** Поцелуи. **01.00.** Панорама. **01.05.** Музыкально-поэтическая программа.

Кадышская пераправа

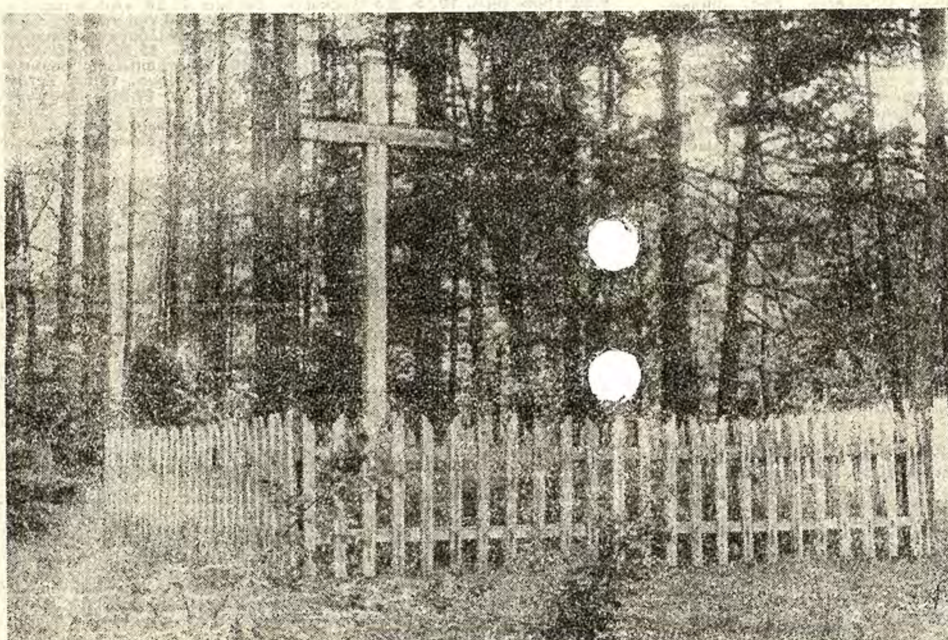
На Гарадзеншчыне ёсьць шмат мясьцін, зьвязаных з рэвалюцыйнай дзейнасьцю Кастуся Каліноўскага. Адна з іх — «Кадышская пераправа», якая знаходзіцца ля вёскі Кадыш, што ў Гарадзенскім раёне. Каля яе працякае рака Чорная Ганча. Так вось ў якіх-небудзь 400—500 мэтрах ад яе, па дарозе на Летуву, бліз дарогі знаходзіцца пахаваньне. З дарогі яно амаль ня бачна, таму што знаходзіцца ў сасьняку. Тут на магільным узвышшы ўстаноўлены два крыжы — адзін драўляны, а другі — мэталічны. Акрамя іх, ёсьць і чорна-шэрая пліта з граніту, на якой зроблены надпіс на польскай мове наступнага зьместу: «Баявікам 1863 года. 1926 г., Аксыс».

З гісторыі вядома, што тут, ля ракі Чорная Ганча больш за 130 гадоў таму назад адбыліся жорсткія баі паўстанцаў з царнымі войскамі Мураўёва — вешальніка. Як жа апынуліся паўстанцы тут? Яны пад кіраўніцтвам Балеслава Нарбута зьдзейснілі рэйд пад Горадняй, мяркуючы, што тут да іх далучацца новыя байцы з Гарадзенскай рэвалюцыйнай арганізацыі. Але карныя войскі не дазволілі зьдзейсьніць задумкам паўстанцаў; яны праследавалі невялічкі атрад Балеслава Нарбута, у якога не хапала вайсковага майстэрства ў вядзеньні баявых апэрацый. Атрад апынуўся на берагах Чорнай Ганчы, дзе давялося прыняць бой з прасьледвацелямі. Але сілы аказаліся няроўныя. Атрад быў разьбіты ўшчэнт. Сотні паўстанцаў загінулі. Мясцовыя жыхары навакольных вёсак Кадыш, Галавенчыцы, Сонічы і іншых па хрысьціянскаму звычаю пахавалі загінуўшых. І з тых памятных часоў з пакаленьня ў пакаленьне насельніцтва даглядае магілу. Яна агароджана плотам, на магільным узвышшы заўсёды жывыя кветкі.

Людзі добра памятаюць аб пахаваньні ля Чорнай Ганчы. Але чамусьці яно ня значыцца ў філіі Цэнтральнага дзяржаўнага архіва Рэспублікі Беларусь, што ў Горадні. Яе кіраўніцтва на запыт адказала, што зьвестак аб ім няма. Шкада, што гэтае памятнае для гісторыі месца не ўвайшло і ў кнігу «Памяць раёна». Чаму? Цяжка адказаць.

І. БАРЫСАЎ,
грамадзкі краязнаўца.

На здымку: Памятнае пахаваньне.
Фота аўтара.

Сумныя зецемкі

ГОЛАС СУМЛЕНЬНЯ

Вы слухалі калі-небудзь песьню самага першага салаўя? Гэта цудоўнае імгненьне, калі можаш стаяць і слухаць, што расказвае гэты шэры пасланец вясны. Ён заклікае расьці, вырасьці. Стаць вышэй за мяжу свайго бясьсільля. Перайсьці тую лінію, ля якой так хочацца спыніцца.

Дзіўнае хваляваньне запальваецца ў чалавеку. Песьня — як сумленьне. Яна не дазваляе быць раўнадушным і нежывым. Гэта не дазваляе расьці... Паслухай першую песьню салаўя і ідзі туды, дзе найбольш цяжка...

КУДЫ АДЫХОДЗІЦЬ КАХАНЬНЕ!

Зіма. Вечар. На аўтобусным прыпынку група маладых людзей гучна сьпявае песьню пад гітару. Яны вясёлыя. Чаму? Чаму ім так весела? Зусім жа побач плача жанчына...

Гэтым вечарам яе пакінула Каханьне. Ніхто не заўважыў гэтага, ніхто не пачуў крык яе душы. На аўтобусным прыпынку весяліліся шаснаццацігадовыя...

ПОКЛІЧ

На чыгунку апускаецца ноч. Заміраe жыцьцё. У сінім упартым бляску гараць рэльсы. Яны сумуюць па цягніку, які змогуць адвезьці на край сьвету. Рэльсы зноў хочуць пачуць песьню цягніка: «Далей, хутчэй, далей, хут-чэй...», пакуль апошні вагон не зьнікне ўдалечыні.

Той, хто хоць раз чуў мэлёдыю цягніка, не забудзе яе ніколі. Ня плачце, мамы і таты! Вашы дзеці пачулі гэтую песьню, і ўжо нішто не стрымае іх прагу да падарожжаў. Яны хочуць паспытаць сябе, самазацьвердзіцца. Ня варта трымаць іх!

Пачынаецца імклівая паездка пад назвай Жыцьцё. Да апошняй станцыі — многія дзесяткі год...

СТРАШНАЕ СЛОВА

Есьць такая хвароба: настальгія. Прыгожае, мэлядычнае слова. Ім называюць хваробу, што высушае душу і сэрца.

Многім не дае спакою гэта гучнае слова: Я. Запрудніку, В. Кіпелю, В. Надсану, М. Ганько, Н. Арсеньевай... Ім мроіцца Беларусь: беларускія золкі, беларускі лясы, беларускія дажджы...

А навокал усё чужое. Прыгожае і чужое. І пакутліва хочацца замест экзатычных краявідаў убачыць якую-небудзь сажалку з лебядзіным пухам, цінай і ліствою, звычайную маленькую царкву, удыхнуць у сябе пах парэчак, чарэшняў і вішняў, пах салодкасумны...

Настальгія. Жахліва прыгожае слова, бо азначае яно страшнае: тугу па Радзіме. Тугу штогадзінную, штохвілінную, жудасную. І няма ад яе выратаваньня ні ў віне, ні ў картах, ні ў замежных дабротах.

А. БІБІКАВА.

Крымінальная хроніка

Падчас Калядаў крымінальная абстаноўка нічым асобным не вылучалася. За багаты на м[illegible]ныя напоі тыдзень сярэдняя норм[illegible]лачынстваў 113, у іх ліку 12 цялес[illegible]х пашкоджаньняў (з іх 2 са [illegible] сьмяротным зыходам), два згвалтаваньні, столькі ж разбояў і рабаваньняў, 30 крадзяжоў дзяржаўнай і 53 — асабістай маёмасьці.

У сямі дарожн[illegible] здарэньнях адзін чалавек загінуў і [illegible]дзін паранены.

У папярэднім [illegible]пуску «К.Х» паведамлялася аб крадзяжы каровы ў адзінокай жыхаркі в. Сухая Даліна Гарадзенскага раёна.

Днямі пры спробе крадзяжу з прыватнага дома на вул. Савецкіх Пагранічнікаў у Горадні гэты злодзей быў затрыманы. У ходзе допыту ён (дарэчы, «беглы» і асабліва небясьпечны рэцыдывіст з Расеі), паведаміў, што знаходзячыся ў гэтай вёсцы ў сваяка, час дарэмна не губляў...

Скрадзеную карову злодзей прывёў у лес, што непадалёк ад гарадзенскага рэчавага рынку, прывязаў да дрэва і там ноччу забіў жывёлу каменьнем у галаву, а потым сьцізорыкам зьняў скуру. Мяса ж па таннай цане 3 тысячы за 1 кг злодзей прадаў гарадзенцам каля магазіна «Вішнявец».

У Івейцы ў прыватным доме на вул. Дружбы далёка не дружалюбная «размова» адбылася паміж «хамутнікам» і яго ахвярай — 43-гадовай гаспадыняй дома, цела якой, як і мэталічны прут, былі накідзены на другі дзень Хрыстова Нараджэньня.

Па падазрэньню ў забойстве жанчыны затрыманы мужык загінуўшай.

Адкрыты лік у Новым годзе фактам фальшываманецтва. Але ў адрозьненьні ад мінулагодніх выпадкаў двое маладых гарадзенцаў меліся збыць на вуліцы Ажэшкі не даляры, ні рублі, ні нават «зайчыкі», а польскія злотыя — пяць купюр па мільёну.

На жаль, у сьвяточныя дні адбыліся чатыры няшчасныя выпадкі са сьмяротным зыходам.

У Зэльвенскім р-не пры пераходзе ўброд невялікага ручая затануў 60-гадовы пэнсіянэр, які разам з жонкай і сынам вяртаўся з гасьцей.

У в. Радзівонішкі Лідзкага р-на падобны лёс напаткаў 40-гадовага мужчыну, які таксама нападпітку зваліўся ва ўласны калодзеж.

Зусім жудаснае здарэньне адбылося каля в. Квасоўка Гарадзенскага р-на. Тут на базе штучнага вадаёма пяцёра вучняў мясцовай школы праводзілі «вайсковыя» выпрабаваньні — кінулі ў агонь патрон.

Вынік трагічны — з небясьпечнымі раненьнямі галавы адзін з хлапчукоў, 14-гадовы Андрэй, не прыходзячы ў прытомнасьць, памёр у шпіталі.

Г. СЫСОЙ.

Курганы Славы патрэбны жывым

У Віцебску адбылася рэспубліканая навукова-практычная канфэрэнцыя «Курганы Славы Беларусі і іх роля ў нацыянальна-патрыятычным выхаваньні моладзі». У ёй бралі ўдзел пэдагогі, вучоныя, краязнаўцы, вучні, студэнты, члены пашуковых груп, вэтэраны Другой сусьветнай вайны і Афганістана. Канфэрэнцыя была арганізавана аб'яднаньнем «Памяць» і прысьвечана 50-годзьдзю вызваленьня Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Горад на Дзьвіне не выпадкова быў абраны месцам правядзеньня гэтай нарады. Віцебшчына найбольш пацярпела ў мінулую вайну: у вобласьці загінуў кожны трэці жыхар, а ў некаторых раёнах — кожны другі.

Гэраічны прынёманскі край назаўжды «прапісаў» 16 Курганоў Славы.

Першы Курган Гарадзеншчыны быў адкрыты ў Лідзе ў 1966 годзе ў памяць аб савецкіх воінах, партызанах, ахвярах фашызму, якія загінулі ў час Вялікай Айчыннай Вайны. Ён быў створаны даўно і патрабуе, як, дарэчы, і многія іншыя Курганы на Беларусі, рэканструкцыі. Рэспубліка Беларусь не павінна шкадаваць грошай на помнікі гэроям сваёй нацыі, калі хоча, каб з ёй лічыліся ў цывілізаваным сьвеце.

Зьмяшчэньне эратычных матэрыялаў, рэкламных аб'яў і адрасоў клюбаў знаёмстваў, гараскопаў, праграмы тэлебачаньня, інтэрв'ю з «зоркамі» на старонках пэрыядычных выданьняў не павінна перашкаджаць ім адлюстроўваць велічны подзьвіг беларусаў ў тыя вірлівыя 1418 дзён Вялікай Айчыннай Вайны — гэтую думку добра ўсьвядомілі ўдзельнікі віцебскай канфэрэнцыі. Не ваеннапатрыятычнае выхаваньне моладзі, а нацыянальна-патрыятычнае — вось сьвятая і пачэсная задача кожнага сьвядомага беларуса. Курганы Славы — гэта ня проста каменныя помнікі, яны патрэбны ня столькі загінуўшым, колькі нам, жывым, каб перадаць мужнасьць і гэраізм нацыі нашчадкам. Гэта яшчэ адзін з урокаў канфэрэнцыі.

К. КАРНЯЛЮК, краязнаўца.

Гарадзенская вабласная Рада БНФ заклікае

У гэты складаны й цяжкі для нашай Бацькаўшчыны, Беларусі час, калі ўладныя намэнклятурныя структуры раскрадаюць і распрадаюць здабытак нашага народу, выступаюць супраць беларускай незалежнасьці, мовы і культуры, усім, каму не абыякавы лёс нашай дзяржавы, трэба аб'яднацца ў шырокім фронце, пад штандар Беларускага Народнага Фронта «Адраджэньне», уступайце ў БНФ!

Пішыце на адрас: 230025, г. Горадня, а/с 139. Тэлефануйце штодзень з 9.00 да 17.00 па тэлефоне 45-29-96.

Старшыня Рады БНФ «Адраджэньне».
Спадар М. БАЎСЮК.

Гарадзенцы трэція

У Вільні праходзіў міжнародны турнір па міні-футболу. Удзел у ім прымаў і гарадзенскі «Нёман». Спачатку гарадзенцы перайгралі каўнаскі «Інкарас» з лікам 2:0, згулялі ўнічыю з «Жальгірысам-3» — 2:2 і «Гляжынас Вілкас» (Вільня) — 1:1 і пацярпелі паражэньне ад «Жальгірыса» — 1:2 і «Жальгірыса-2» — 0:1. У матчы за трэцяе месца гарадзенцы атрымалі перамогу з лікам 2:0 над «Гляжынас Вілкас».

А. Д.

«ПАГОНЯ»

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына»

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.
Газэта выдаецца штотыдзень па пятніцах.
Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465.
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.

Падпісана да друку 6.1.94 г.

Зак. 222
Тыраж 3922 экз.